

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького
Освітня програма	35518 Маркетинговий менеджмент
Рівень вищої освіти	Молодший бакалавр
Спеціальність	073 Менеджмент

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	35518
Назва ОП	Маркетинговий менеджмент
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Молодший бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Артеменко Ліна Петрівна, Ковалевський Микита Миколайович, Таран-Лала Олена Миколаївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	-
Дати візиту до ЗВО	09.03.2021 р. – 11.03.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://bit.ly/3oEZxto>

Програма візиту експертної групи <http://bit.ly/3oUQAvM>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітня програма є актуальною у контексті врахування інтересів стейкхолдерів та сучасних вимог ринку праці та полягає в підготовці фахівців, які володіють необхідними знаннями та навичками для вирішення актуальних проблем у сфері управління маркетинговою діяльністю. Дана освітня програма кореспондується з місією та стратегічною метою розвитку ЗВО. Результати акредитаційної експертизи засвідчили, що в цілому достатня відповідність якісному рівню організації таких освітніх процесів: проектування цілей ОП; формування доступу до ОП та визнання результатів навчання; організація навчання і викладання за ОП; контроль знань, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність; забезпечення ОП людськими ресурсами; формування освітнього середовища та матеріальних ресурсів; розробка та впровадження системи внутрішнього забезпечення якості ОП; створення прозорих та публічних процедур для якісного функціонування ОП. Водночас встановлено, що програмні компетентності, програмні результати навчання, зміст та структурно-логічна схема ОП потребують суттєвого доопрацювання. Таким чином, ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом може відповідати усім критеріям Додатку до Положення про акредитацію освітніх програм, після усунення зазначених недоліків в однорічний строк.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильною стороною ОП є її інноваційний контекст, що забезпечується поєднанням сучасної практики маркетингового менеджменту з урахуванням інтересів національної економіки, у цілому, та Західного регіону України, зокрема, у напрямках глобалізації та євроінтеграції. Рішення про започаткування ОП кореспондуються з місією та стратегією ЗВО, базуються на аналізі тенденцій розвитку спеціальності та ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду подібних вітчизняних та іноземних освітніх програм. Активна співпраця із зовнішніми стейкхолдерами, які є високо вмотивованими до участі у формуванні концептуального та змістовного наповнення ОП. Моніторинг якості ОП та відповідне її удосконалення за змістовим наповненням, а також отриманими результатами навчання на основі зворотного зв'язку з усіма стейкхолдерами. Практична підготовка на ОП відповідає сучасним тенденціям розвитку професійної сфери діяльності фахівця та здійснюється у тісній співпраці з роботодавцями і є, серед іншого, важливим фактором працевлаштування випускників у майбутньому. Використання різноманітних методів набуття здобувачами соціальних навичок (soft skills), які відповідають заявленим цілям ОП. Сайт університету містить всю необхідну інформацію, подану у зрозумілій для читача формі щодо вступу на навчання на ОП та процедури визнання результатів навчання у інших ЗВО. Чіткі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, у т.ч. в рамках програм академічної мобільності. Наявність у членів групи забезпечення публікацій у виданнях, які включені до міжнародних наукометричних баз Scopus та WoS, а також сертифікатів про міжнародне стажування. Інформація щодо цілей, змісту, очікуваних ПРН за окремими ОК є доступною усім учасникам освітнього процесу. Правила проведення контрольних заходів є чіткими, зрозумілими, доступними та включають процедури оскарження результатів і повторного проходження. Існування дієвих технологічних процедур для перевірки наукових та кваліфікаційних випускних робіт на унікальність. Процедури конкурсного добору НПП є прозорими, дають можливість забезпечити необхідний рівень професіоналізму для успішної реалізації ОП. Стимулювання розвитку викладацької майстерності матеріальними та нематеріальними формами. Система преміювання на основі рейтингування НПП. Безоплатний доступ до мережі Інтернет та до таких елементів інфраструктури, як бібліотека, комп'ютерні аудиторії тощо. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. Органи студентського самоврядування є дієвою та потужною структурою, що відстоює інтереси здобувачів освіти, має важелі для практичного застосування своїх повноважень. Здобувачі, представники студентського самоврядування, роботодавці, як партнери освітнього процесу, вносять пропозиції щодо її покращення. Система забезпечення якості ЗВО забезпечує своєчасне реагування на виявлені недоліки в ОП, реагує на пропозиції та результати анкетування.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Програмні компетентності, ПРН, зміст та структурно-логічна схема ОП потребують суттєвого доопрацювання. Зміст ОП частково відповідає методології та технології предметної області спеціальності, проте ПК та ПРН, окремі ОК не у повній мірі відображають заявлену спеціальність. Посилити перелік освітніх компонент, що формує базові та професійні компетентності фахівця з маркетингового менеджменту, а саме передбачити вивчення в частині обов'язкових компонент ОП професійно та практико-орієнтовані освітні компоненти, що є фундаментальними для спеціальності 073 Менеджмент, за якою акредитується дана ОП. У Положенні про порядок реалізації здобувачами ВО права на вільний вибір навчальних дисциплін чітко прописати мінімальну кількість студентів, з яких може бути сформована група для вивчення обраної навчальної дисципліни. Розширити перелік ВК для полегшення формування груп студентів та набуття більш поглиблених професійних та практико-орієнтованих навичок з представленої спеціальності на основі пропонування загальноуніверситетських дисциплін за різними ОП Привести у відповідність до ЗУ «Про вищу освіту» аудиторне тижневе навантаження для студентів заочної форми навчання. Активізувати процеси реалізації студентами за ОП можливостей міжнародної та внутрішньої мобільності, а також неформальної освіти; залучення до процесів інтернаціоналізації студентів за ОП та НПП. Врегулювати механічне переведення оцінок у шкалу ECTS у п.8 Тимчасового Положення про організацію освітнього процесу та інших документах, що регламентують навчальний процес у ЗВО. Активізувати фахові публікації НПП відповідно до їх ОК в ОП. Впроваджувати в освітній процес інноваційні методики викладання з використанням бізнес-симуляцій, проектно-орієнтованого навчання, тренінгових підходів проведення лекцій. Активізувати процес залучення професіоналів-практиків, експертів в галузі менеджменту для викладання професійно-орієнтованих дисциплін ОП,

проведення екскурсій для здобувачів на підприємствах. НПП ОП рекомендовано проходити стажування на підприємствах, яке дозволить наблизити лекційний матеріал до практичних реалій. Завершити створення репозитарію з відкритим доступом, поповнювати бібліотеку сучасними міжнародними виданнями, електронними виданнями НПП ЗВО. Завершити адаптацію МТБ ЗВО з облаштування для осіб з особливими освітніми потребами. Веб-сайт ЗВО рекомендовано доповнити розділами Студентське самоврядування та Скринька довіри.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Згідно відомостей про СО (<https://bit.ly/3oEZxto>) ОП (<https://bit.ly/3rKKnhO>) має на меті підготовку фахівців, які володіють необхідними знаннями та навичками для вирішення актуальних проблем у сфері управління маркетинговою діяльністю, що, в цілому, корелюється з метою та основними напрямками освітньої діяльності ЗВО, визначеними Статутом Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького (далі ЛНУВМБ) (<https://bit.ly/3tadxqD>), а також місією, візією та стратегічними цілями, сформованих у Стратегії розвитку ЛНУВМБ на період 2021-2030 роки (<https://bit.ly/3l0lWKA>). При формуванні цілей ОП було враховано її унікальність, яка полягає у підготовці фахівців-управлінців для невеликих за розмірами підприємств, на яких штатним розкладом передбачена незначна кількість фахівців з маркетингу та менеджменту і через порівняно невелику заробітну плату до роботи не залучаються фахівці з магістерськими та бакалаврськими рівнями ВО. Розробниками ОП відзначено, що майбутні фахівці з початковим рівнем освіти будуть здатні будувати свою кар'єру в сфері маркетингового менеджменту та допомагати реалізовувати неординарні маркетингові проекти, зокрема в сфері АПК, з урахуванням галузевих особливостей організації та здійснення господарської діяльності у сільському господарстві, або зможуть, краще усвідомивши свій подальший вибір спеціальності, продовжити навчання. До започаткування ОП розробники підійшли свідомо, на основі моніторингу ринку праці, освітніх послуг та потреб забезпечення ступеневості освіти. ОП щорічно моніториться, удосконалюється та перезатверджується (<http://bit.ly/3cu35DG>). Остання редакція ОП відбулась у 2020 р. (протокол № 4 від 07.08.2020 р.), за якою надано відомості СО. ОП безпосередньо відповідає основним напрямкам діяльності ЗВО та відображає компоненти для підготовки до професійної діяльності, що базуються на принципах багатопрофільності; ступеневості підготовки фахівців; задоволенні освітніх потреб студентів відповідно до їх інтересів, здібностей та потреб суспільства; використанні державних стандартів вищої освіти як обов'язкового мінімуму змісту освіти; відповідності рівня освіти та освітньо-кваліфікаційного рівня підготовки випускників вимогам ринку праці; випереджувального інноваційного розвитку освіти; мобільності підготовки фахівців; інтеграції до європейського та світового освітніх просторів; формуванні національних і загальнолюдських цінностей; моніторингу якості освіти. Вказані складові забезпечені метою ОП, її предметною галуззю, інтегральними, загальними та фаховими компетентностями. Під час ознаяомлення з матеріалами СО та нормативних документів ЗВО ЕГ було встановлено, що права та обов'язки Гаранта ОП не врегульовані жодним документом ЗВО, що в деякій мірі ускладнює визначення ролі самого Гаранта при формуванні та реалізації ОП. У цілому, ЕГ встановлено, що ЗВО має відповідні форми навчання, які відповідають заявленим цілям ОП.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Під час проведення зустрічей у ЗВО зі всіма групами стейкхолдерів ЕГ перевірено, що до формулювання цілей та визначення ПРН розробники ОП підходили за принципом партнерства, тобто, було залучено всі групи зацікавлених сторін. ЕГ переконалась, що робоча група з числа академічної спільноти приймає рішення з урахуванням думки здобувачів та роботодавців, про що є відповідні рецензії (<http://bit.ly/2OrOj8r>), а також інших зацікавлених груп (<http://bit.ly/3cu35DG>). Зокрема, за результатами моніторингу оцінювання роботодавцями задоволеності якістю підготовки фахівців за ОП з метою її удосконалення, було висловлено думку, що є необхідність в оволодінні менеджером основними аспектами господарсько-правових відносин. Зазначені вимоги були враховані при формуванні змісту ОП (ОК) та було введено дисципліну «Господарсько-правове адміністрування» (<http://bit.ly/38ujaY6>). Також відзначено необхідність у фахівців з маркетингового менеджменту таких компетенцій як: СК 3; СК 7; СК 10, які забезпечують відповідно ПРН 6, ПРН 11, ПРН 12. Зазначені вимоги були враховані при введенні в ОП таких ОК як «Інфраструктура аграрного ринку» та «Маркетингові дослідження та планування маркетингової діяльності» (<http://bit.ly/38ujaY6>). ЕГ встановлено, що вивчення пропозицій внутрішніх

стейкхолдерів щодо покращення якості ВО в ЗВО здійснюється також через: щорічне опитування студентів відносно оцінки якості ОП та якості освітнього процесу в Google формах (<http://bit.ly/2OOi3wl>); вивчення коментарів у соціальних мережах, а саме на сторінках ЗВО та факультету економіки та менеджменту у Facebook (<http://bit.ly/3bCTz1T>, <http://bit.ly/3oCZ9uR>) та Instagram (<https://bit.ly/2PZ68ML>) тощо. Результати опитування НПП за критерієм «Чи достатню увагу ви приділяєте формуванню у студентів необхідних компетентностей, відповідно до ОП» показали «Так» у 97,5% респондентів (<https://bit.ly/2OiIESp>). Результати опитування здобувачів щодо якості освітнього процесу за ОП показали, що 75% в цілому задоволені навчанням за обраною ОП. Водночас, відповідністю дисциплін, що викладаються, фаховим інтересам для отримання конкретної спеціальності та рівнем задоволеності компетентностями, здобутими та/або розвинутими під час практичної підготовки задоволені лише 50% опитуваних (<https://bit.ly/3t8zrKQ>). Так, у НП 2020 р. зміщено акцент викладання професійно-орієнтованих дисциплін «Основи менеджменту» та «Основи маркетингу», що викладатимуться вже з 1 курсу та додано Тренінг-курс «Фандрайзинг в менеджменті: залучення ресурсів в маркетингові проекти», який допоможе студентам в реалізації ПРН 12 (<https://bit.ly/3likbZh>). З метою збільшення кількості професійно-орієнтованих дисциплін збільшено кількість вибірових дисциплін з 10 (25%) до 11 (28%) (додано ОК «Комп'ютерні мережі та телекомунікації» (<https://bit.ly/3oFsxkm>)). Таким чином, зазначені факти в цілому переконали ЕГ, що залучення стейкхолдерів має реальний, а не формальний характер.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

ПРН за ОП Маркетинговий менеджмент (<https://bit.ly/3rKKnO>), зокрема ПРН1–ПРН3, ПРН5, ПРН7, ПРН10 враховують сучасні тенденції посилення гуманітарної та соціальної компоненти маркетингового менеджменту, імплементації ефективних інформаційних технологій маркетингового менеджменту в діяльність організацій різного ієрархічного рівня та функціональної природи, сучасні напрямки розвитку маркетингового менеджменту, відбивають тенденції розвитку спеціальності та запити ринку праці. Також підтверджено, що при формулюванні цілей та ПРН враховано галузевий та регіональний контекст на основі систематичного моніторингу тенденцій розвитку спеціальності, зокрема ПРН6, ПРН8, ПРН 9, ПРН11, ПРН12 відповідають напрямам реалізації Стратегії сталого розвитку «Україна 2020», ПРН 4, ПРН 6–ПРН8, ПРН11, ПРН13 корелюються з напрямами реалізації Комплексної програми підтримки та розвитку агропромислового виробництва Львівської області на 2016-2020 рр. ЕГ відзначено, що подібні ОП Маркетинговий менеджмент за початковим (короткий цикл) рівнем вищої освіти зі спеціальності Менеджмент в ЗВО України та країн світу на сьогоднішній день відсутні. Тому, під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП Маркетинговий менеджмент початкового (короткого циклу) рівня вищої освіти було враховано деякі загальні аспекти розробки і функціонування освітніх програм спеціальності «Менеджмент»: Національного університету «Львівська політехніка», Львівського національного аграрного університету, Львівського торговельно-економічного університету та Жешівського університету (Польща). Навчальні модулі освітніх програм вищезазначених закладів вищої освіти були взяті новітні методи навчання, в яких викладач та здобувач вищої освіти є партнерами освітнього процесу та фокус навчання спрямований не лише на теоретичні знання, але й на практичні навички. Під час проведення он-лайн зустрічей з різними фокус-групами ЕГ встановлено, що цілі ОП Маркетинговий менеджмент та ПРН визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду подібних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

На момент проведення акредитації ЕГ констатовано, що Стандарт вищої освіти початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент відсутній. Зазначені в ОП Маркетинговий менеджмент та відомостях про самооцінювання ПРН відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій для початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти (5 рівень) та короткому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, тобто переслідують формування у майбутніх молодших бакалаврів з маркетингового менеджменту спеціалізованих емпіричних та теоретичних знань у сфері навчання або професійної діяльності, навичок вирішувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає знаходження творчих рішень або відповідей на чітко визначені конкретні та абстрактні проблеми на основі ідентифікації та застосування даних і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Продемонстровано, що рішення про започаткування ОП Маркетинговий менеджмент кореспондуються з місією та стратегією Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, базуються на аналізі тенденцій розвитку спеціальності та ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду подібних вітчизняних та іноземних освітніх програм, що підкріплено результатами опитувань та відповідними доказами у відкритих джерелах. Інноваційний контекст ОП забезпечується поєднанням сучасної практики маркетингового менеджменту з урахуванням інтересів національної економіки, у цілому, та Західного регіону України, зокрема, у напрямках глобалізації та євроінтеграції. Відзначено активну співпрацю із зовнішніми стейкхолдерами, які є високо вмотивованими до участі у формуванні концептуального та змістовного наповнення ОП. Підтверджено проведення регулярного моніторингу якості ОП Маркетинговий менеджмент та відповідне її удосконалення за змістовим наповненням, а також отриманими результатами навчання на основі зворотного зв'язку з усіма стейкхолдерами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Відсутність Стандарту вищої освіти початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент та подібних ОП Маркетинговий менеджмент за початковим (короткий цикл) рівнем вищої освіти зі спеціальності Менеджмент створює певні труднощі у формуванні загальні компетентності, спеціальні компетентності та програмні результати навчання за акредитованою ОП. Рекомендовано у нормативно-правових документах ЗВО врегулювати права та обов'язки Гаранта ОП для визначення його ролі у формуванні та реалізації ОП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП Маркетинговий менеджмент початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти має достатній рівень відповідності за підкритеріями критерію 1. Цілі та ПРН ОП є чітко сформульованими з урахуванням інтересів всіх зацікавлених сторін та корелюються із метою та основними напрямками освітньої діяльності, а також місією, візією та стратегічними цілями Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького. Експертна група дійшла висновку, що ОП в цілому відповідає Критерію 1 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

ОП Маркетинговий менеджмент затверджена рішенням вченої ради ЛНУВМБ (Протокол № 4 від 27.08.2020 р.) та відповідає предметній області спеціальності 073 Менеджмент. Загальний обсяг ОП Маркетинговий менеджмент за початковим (коротким циклом) рівня вищої освіти в редакції 2019 р. (<https://bit.ly/3lhYOYg>) та 2020 р. (<https://bit.ly/3rKKnHO>) становить 120 кредитів ЄКТС. Розподіл кредитів за семестрами – по 30 кредитів на семестр. Обов'язкова компонента – 90 (75%) (2019 р.) та 87 кредитів (72,5%) (2020 р.), вибіркова компонента – 30 кредитів (25%) (2019 р.) та 33 кредити (27,5%) (2020 р.), у тому числі практична підготовка – 8 кредитів, підсумкова атестація – 2 кредити. Згідно наданих НП, загальний термін навчання становить 1 рік 10 місяців для студентів як денної, так і заочної форми навчання (<http://bit.ly/3eUKB23>). Проте ЕГ було встановлено, що у відомостях СО термін навчання для студентів заочної форми здобуття освіти складає 2 р. У цілому ЕГ підтверджено, що інформація наведена у відомостях про самооцінювання достовірна, а обсяг ОП Маркетинговий менеджмент та окремих її ОК (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам, щодо обсягу освітніх програм визначених статтею 5 Закону України «Про вищу освіту» та вимогам законодавства щодо навчального навантаження для початкового (короткого циклу) рівня вищої освіти.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Організація освітнього процесу в ЗВО регулюється Тимчасовим Положенням про організацію освітнього процесу у редакції 2015 р. (<https://bit.ly/3eEb4Ro>). Також до розгляду подано Проект Положення про організацію освітнього процесу у редакції 2020 р. (<https://bit.ly/38CWRA>) Вивчивши ОП, ЕГ дійшла висновку, що ОП структурована за 2 блоками (загальної, професійної та практичної підготовки), які поділяються на 21 обов'язкову компоненту та 20 вибіркових (з яких здобувач обирає 11) дисциплін. Це відповідає кількості й назві ОК, блоків та дисциплін у НП. ЕГ, на основі вивчення програм ОК, оцінено, наскільки певний освітній компонент дійсно дозволяє досягти того чи іншого ПРН. Подана структурно-логічна схема не дозволяє зрозуміти логічність та доцільність вивчення окремих ОК. Так, у структурно-логічній схемі не відображено взаємозв'язок ОК «Історія України та цивілізаційний процес», ОК «Вища математика» знайшла своє логічне відображення лише в ОК «Економіка аграрного бізнесу», а ОК «Іноземна мова (за проф. спрям.)» у ОК «Тренінг-курс «Фандрайзинг в менеджменті: залучення ресурсів в маркетингові проекти» відповідно. Аналіз Матриці відповідностей ПРН, обов'язкових ОК, методів навчання та оцінювання засвідчує забезпечення обов'язковими компонентами ОП ПРН. Проте деякі ОК (ОК «Вища математика», ОК «Українська мова (за проф. спрям.)», ОК «Іноземна мова (за проф. спрям.)» забезпечують лише одну програмну компетентність компонентам ОП, що може свідчити про доцільність включення їх до складу обов'язкових компонент. Згідно поданої інформації ОК «Історія України та цивілізаційний процес» забезпечує ЗК1 та СК1 ОП, хоча ЕГ вважає, що ця ОК забезпечує лише СК1. Незрозумілим є те, чому ОК «Виробнича практика» не забезпечує ЗК1, ЗК4, СК1 та СК2. Відповідно Матриці відповідностей ПРН та компетентностей, то СК2 знайшло своє відображення лише в ПРН5, хоча вони є базисом ОП. Результати вивчення робочих програм ОК, свідчать про певну їх неузгодженість з ПРН. Так, не зрозумілим є те, як ОК2 може забезпечити заявлені ПРН3, ОК7 – ПРН1, ОК10 – ПРН1, ОК13 – ПРН9 та ОК14 – ПРН11 відповідно, що показує на неузгодженість змісту ОК та програмних компетентностей. ОК1 дублює програму ПЗСО, що також свідчить про її доцільність в ОП. Під час зустрічі ЕГ зі здобувачами підтверджено проведення анонімного опитування студентів на предмет відповідності змісту програм ОК їх очікуванням щодо професійного спрямування, ПРН. Так, результати опитування здобувачів за відповідністю дисциплін, що викладаються, фаховим інтересам для отримання конкретної спеціальності та рівнем задоволеності компетентностями, здобутими та/або розвинутими під час практичної підготовки задоволені лише 50% опитаних (<https://bit.ly/3t8zrKQ>). Під час аналізу змісту ОП, освітніх компонент, включених до ОП, структурно-логічної схеми та робочих програм ОК, ЕГ дійшла до висновку, що ПРН охоплені змістом програми, але програмні компетентності, ПРН, зміст та структурно-логічна схема ОП потребують суттєвого доопрацювання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Розробниками ОП Маркетинговий менеджмент за початковим (коротким циклом) рівня вищої освіти акцентовано увагу на здобутті майбутніми фахівцями з початковим рівнем освіти визначених практичних навичок та знань, який передбачає здатність будувати свою кар'єру у сфері маркетингового менеджменту та допомагати реалізовувати неординарні маркетингові проекти, зокрема у сфері АПК, з урахуванням галузевих особливостей організації та здійснення господарської діяльності у сільському господарстві, а також можливість подальшої освіти. ЕГ встановлено, що зміст ОП, яка представлена за спеціальністю Менеджмент, не у повній мірі розкриває її унікальність через професійне та практико-орієнтоване навчання. За змістом ОП здебільшого має міждисциплінарний характер у поєднанні таких спеціальностей, як Маркетинг, Менеджмент та Економіка аграрних підприємств. Так ОК, які б підтверджували заявлену спеціальність не знайшли своє відображення в змісті ОП у повному обсязі (із ОК професійного спрямування представлено ОК «Основи менеджменту», ОК «Управління виробничими системами», ОК «Організаційна поведінка та основи лідерства» загальною кількістю 12 кредитів). Проте, ОК «Основи маркетингу», ОК «Маркетинговий менеджмент», ОК «Маркетингові дослідження та планування маркетингової діяльності», ОК «Інфраструктура аграрного ринку», ОК Тренінг-курс «Фандрайзинг в менеджменті: залучення ресурсів в маркетингові проекти» складають 23 кредити та більше спрямовані до спеціальності Маркетинг, що свідчить про відсутність цілісного бачення предметної області освітньої програми. Також сформований каталог навчальних дисциплін для вільного вибору студентів (<https://bit.ly/3oFsxkm>) унеможливорює з представлених дисциплін сформувати поглиблені професійні та практико-орієнтовані навички з представленої спеціальності в обсязі 11 вибіркового компонента та не дозволяє реалізувати п.1.4 та п.1.6 Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін (<https://bit.ly/3oOV4UB>). Зміст окремих ОК (ОК «Історія України та цивілізаційний процес», ОК «Вища математика» тощо) не дозволяє опанувати методи, методики та сучасні інструменти, які здобувач має застосовувати на практиці, що засвідчують робочі програми ОК (<http://bit.ly/2OrCANh>). Отже, після проведеного аналізу змісту ОП, ЕГ прийшла до висновку, що зміст ОП частково відповідає методології та технології предметної області спеціальності, а також програмні компетентності, програмні результати навчання та окремі ОК не у повній мірі відображають заявлену спеціальність.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії ОП в ЗВО регулюється: Тимчасовим Положенням про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/3eEb4Ro>); Положенням про надання індивідуального графіку відвідування лекційних занять в університеті (<https://bit.ly/2OX3mH4>); Положенням про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін (<https://bit.ly/3oOV4UB>). У відомостях СО та НП обсяг, який відводиться на дисципліни за вибором здобувачів зазначений в ОП – 30 кредитів (25%) (2019 р.) та 33 кредити (27,5%) (2020 р.), що відповідає вимогам ЗУ «Про вищу освіту». У процесу вивчення ОП, НП та зустрічі зі

здобувачами було підтверджено факт реального вибору дисциплін в ЗВО. Здобувачі підтвердили, що ознайомлені з процедурою вибору дисциплін. Описи ВК є у вільному доступі на сайті ЗВО для ознайомлення (<https://bit.ly/30Fsxkm>), водночас ЕГ відзначено, що лише робочі програми обраних ВК представлено на сторінці кафедри (<http://bit.ly/2OrCANh>). ЕГ ознайомила з документами та пересвідчилась у розмові зі здобувачами, що механізм побудови індивідуальної освітньої траєкторії здобувача є зрозумілим, прозорим, врегульованим і таким, що реально відбувається, про що свідчать заяви студентів, які навчаються за ОП, їх ІП (<http://bit.ly/3cszRFa>) та розклад занять (<http://bit.ly/3vvJkEK>). Аналіз представлених ЗВО ІП студентів показав, що в них відсутня інформація про обрані дисципліни студентом. Під час зустрічі зі здобувачами, вони зазначили, що не користуються даним документом. Під час зустрічі зі здобувачами підтверджено факт вибору дисциплін та наголошено, що ці дисципліни спочатку презентуються з метою представлення результатів навчання, які вони дозволяють здобути. Так, з другого року навчання студенти мають можливість обрати 6 дисципліни (3 семестр) та 5 дисциплін (4 семестр) із запропонованого переліку, що пов'язані з предметною областю ОП та ті, вивчення яких може розширити коло загальних компетентностей здобувача. Також здобувачі зазначили, що практика вибору дисциплін відбувається загальним рішенням групи, а не за індивідуальним підходом, що може бути порушенням права на формування індивідуальної траєкторії навчання. Гарант та представники адміністрації ЗНО пояснили це тим, що контингент студентів замалий, щоб вони мали можливість індивідуального підходу. Водночас ЕГ встановлено, що у Положенні про порядок реалізації здобувачами ВО права на вільний вибір навчальних дисциплін прописано процес вибору дисциплін, але не вказана мінімальна кількість студентів, з яких може бути сформована група для вивчення обраної дисципліни (п.4.6. та п.4.8.). У цілому ЕГ дійшла висновку, що структура ОП передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії через індивідуальний вибір студентами дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством, але з деяким порушенням принципів академічної свободи та права на формування індивідуальної траєкторії навчання.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ЕГ з'ясувала, що загальні питання організації, проведення, керівництва та підведення підсумків практики у ЛНУВМБ регламентуються Положенням про організацію і проведення практики студентів (<https://bit.ly/30LKkWX>) та Програмами практичної підготовки студентів (<http://bit.ly/3vse35g>), у яких конкретизовано настанови щодо проходження усіх видів практик здобувачами вищої освіти за ОП, в тому числі визначено компетентності, які мають бути здобуті під час проходження практик. Експертами проведено опитування здобувачів вищої освіти стосовно їх практичної підготовки за ОП. В ОП та навчальному плані передбачена обов'язкова компонента «Навчальна практика» (2 кредити) та «Виробнича практика» (6 кредитів), що у загальній кількості становить 240 годин, є достатнім для здобуття відповідних компетентностей здобувачів вищої освіти. Після ознайомлення з методичними рекомендаціями до проходження навчальної практики, оформлення та захисту звіту для студентів початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти ОП Маркетинговий менеджмент (<https://bit.ly/3s1ehyg>) ЕГ встановлено, що навчальна практика відбувається з дисципліни "Основи інформаційних технологій в сучасному управлінні". Хоча зазначена дисципліна включає лабораторні заняття, а навчальна практика поєднує знання з кількох ОК, в тому числі з навчальної дисципліни "Бухгалтерський облік". Також, огляд ЕГ методичних рекомендацій з проходження виробничої практики (<https://bit.ly/2Nu3VgK>) засвідчив, що не представлені теми індивідуальних завдань. Якість проходження практики підтверджено дючими та такими, що є в наявності в ЗВО документами: договори про проходження практики (<http://bit.ly/3qSq4xv>); наказ про розподіл студентів за базами практики свідчить про відповідність місць та тематик проходження цієї практики предметній області спеціальності та цілям ОП; програма та методичні рекомендації зі складання звіту з практики (<http://bit.ly/3vse35g>); щоденники практики, паспорта баз практики; звіти студентів з практики (<http://bit.ly/30LYIhT>). Інтерв'ювання роботодавців засвідчило їх готовність надавати умови для проходження практики, навчати студентів та кращих з них запрошувати на роботу. Крім того, в ході зустрічі з роботодавцями з'ясовано, що їх рекомендації також були враховані при формуванні програм практик. Роботодавці ведуть активну роботу в реалізації місії ОП, свідомо підходять до виховання майбутніх фахівців. Отже, ЕГ дійшла висновку, що в ході практичної підготовки досягаються ПРН, які закріплюють компетентності здобувачів вищої освіти, необхідні для подальшої професійної діяльності. Практична підготовка на ОП відповідає сучасним тенденціям розвитку професійної сфери діяльності фахівця та здійснюється у тісній співпраці з роботодавцями і є, серед іншого, важливим фактором працевлаштування випускників у майбутньому.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Інформація, що подана у відомостях про СО є достовірною. В ОП Маркетинговий менеджмент за початковим (коротким циклом) рівня вищої освіти у цілому ряді загальних (ЗК1, ЗК4, ЗК5, ЗК7, ЗК9, ЗК10) та спеціальних (СК5, СК9) компетентностей знайшли відображення soft skills, що відповідають заявленим цілям освітньої програми. Вивчення робочих навчальних програм показало, що компетентності soft skills значною мірою формують, зокрема, такі дисципліни як ОК «Українська мова (за проф. спрям.)», ОК «Іноземна мова (за проф. спрям.)», ОК «Основи ділового протоколу», ОК «Психологія управління», ОК «Організаційна поведінка та основи лідерства». Більшість інших дисциплін також мають окремі тематичні розділи, які дозволяють набути певних соціальних компетенцій. Соціальні навички здобувачів вищої освіти щодо загальних принципів, норм і правил поведінки набуваються завдяки Кодексу корпоративної культури учасників освітнього процесу у ЛНУВМБ (<https://bit.ly/3tmoOV1>). Розвитку соціальних навичок студентів сприяють їх куратори, НПП, які не лише координують навчальний процес, але водночас є наставниками здобувачів, тренерами, що готують їх до ефективного функціонування в динамічному

освітньо-практичному просторі. Під час зустрічі студенти продемонстрували, що вони обізнані з поняттям соціальних навичок та їх роллю у професійній діяльності, проявили високу комунікабельність, стресостійкість та вміння спілкування на професійну тематику. Також ЕГ з'ясовано, що здобувачі вищої освіти високо оцінюють активні методи навчання, такі як дискусії, робота в малих групах, кейс-метод та іншими засобами навчання, які сприяють набуттю soft skills. Крім того, студентам створені й додаткові умови для отримання таких навичок через можливість проходження тренінгів, участі у круглих столах, семінарах та ярмарках праці, які організуються спільно зі стейкхолдерами, участі у конференціях, конкурсах наукових робіт тощо. Відтак, ЕГ дійшла висновку, що ОП Маркетинговий менеджмент початкового (короткого циклу) рівня вищої освіти повною мірою передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

При розробці ОП Маркетинговий менеджмент за початковим (коротким циклом) рівня вищої освіти враховані вимоги Національної рамки кваліфікації (<http://bit.ly/3csVANr>), оскільки професійний стандарт не затверджено.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Термін навчання на початковому (короткому циклі) рівні вищої освіти за ОП Маркетинговий менеджмент для денної та заочної форм навчання складає 1 рік 10 місяців. Згідно Тимчасового Положення про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/3eEb4Ro>) загальний фонд навчального часу ОП Маркетинговий менеджмент складає 120 кредитів ЄКТС (3600 годин), 30 годин на 1 кредит, 30 кредитів на семестр, не більше 8 дисциплін в семестр. Обсяг аудиторних занять становить 1500 годин (41,7%), а обсяг самостійної роботи здобувачів становить 1800 години (50,0%). Аудиторне тижневе навантаження за денною формою навчання становить не більше 30 годин на тиждень, що відповідає Закону України «Про вищу освіту». Водночас ЕГ було встановлено, що для студентів заочної форми навчання аудиторний фонд на тиждень складає 56-60 годин. Водночас ЕГ було встановлено, що у НП (2019 р. та 2020 р.) було допущено технічну помилку у підсумку загальної кількості годин (3780 та 3540 відповідно). Під час он-лайн зустрічей з різними групами стейкхолдерів було підтверджено, що для з'ясування завантаженості здобувачів за ОП застосовуються такі заходи: опитування здобувачів (<https://bit.ly/2OOizwl>); моніторинг з боку гаранта ОП, НПП з подальшим колективним обговоренням на засіданнях кафедри. Для студентів, які працюють за фахом, допускається вільне відвідування лекційних занять у порядку, встановленому вченою радою університету. На основі ознайомлення з навчальним планом, опитування здобувачів вищої освіти у фокус-групах, експерти переконалися в тому, що ЗВО вживає заходи щодо встановлення оптимального для належного опанування дисципліни обсягу самостійної роботи. В цілому, проаналізувавши навчальний план з ОП та з огляду на наповнення годин видами навчальної роботи, можна констатувати наявність збалансованості між аудиторною роботою та самостійною роботою здобувачів. Співвідношення обсягу окремих освітніх компонент є цілком логічним та обґрунтовується з точки зору кореляції бачення спільноти ЛНУВМБ із сучасними національними практиками. ЕГ дійшла висновку, що обсяг ОП та її окремих освітніх компонентів, як у формі аудиторної, так і самостійної роботи, відповідає нормативним вимогам, цілям ОП та спроможний забезпечити досягнення цілей та програмних результатів навчання.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма навчання за даною ОП не передбачена.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ОП Маркетинговий менеджмент за початковим (коротким циклом) рівнем вищої освіти та окремих її ОК (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам, щодо обсягу освітніх програм. Практична підготовка на ОП відповідає сучасним тенденціям розвитку професійної сфери діяльності фахівця та здійснюється у тісній співпраці з роботодавцями і є, серед іншого, важливим фактором працевлаштування випускників у майбутньому. Використання різноманітних методів набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), які відповідають заявленим цілям ОП Маркетинговий менеджмент за початковим (коротким циклом) рівня вищої освіти. Обсяг ОП та її окремих освітніх компонентів, як у формі аудиторної, так і самостійної роботи, відповідає нормативним вимогам, цілям ОП та спроможний забезпечити досягнення цілей та ПРН.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

ПРН охоплені змістом програми, але програмні компетентності, ПРН, зміст та структурно-логічна схема ОП потребують суттєвого доопрацювання. Зміст ОП частково відповідає методології та технології предметної області спеціальності, а також програмні компетентності та ПРН і окремі ОК не у повній мірі відображають заявлену спеціальність. Рекомендовано посилити перелік освітніх компонент, що формує базові та професійні компетентності фахівця з маркетингового менеджменту, а саме передбачити вивчення в частині обов'язкових компонент ОП професійно та практико-орієнтовані освітні компоненти, що є фундаментальними для спеціальності 073 Менеджмент за якою акредитується дана ОП. Рекомендовано скористатись досвідом провідних українських ЗВО, які при формуванні ОП за початковим (коротким циклом) рівня вищої освіти беруть за основу затверджений Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 073 Менеджмент в галузі знань 07 Управління та адміністрування для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Структура ОП передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії через індивідуальний вибір студентами навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством, але з певним порушенням принципів академічної свободи та права на формування індивідуальної траєкторії навчання. Рекомендовано у Положенні про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін чітко прописати мінімальну кількість студентів, з яких може бути сформована група для вивчення обраної навчальної дисципліни. Рекомендовано розширити перелік вибіркових навчальних дисциплін для полегшення формування академічних груп студентів та набуття більш поглиблених професійних та практико-орієнтованих навичок з представленої спеціальності на основі пропонування загально університетських дисциплін за різними ОП, розробити навчальні програми для всіх ВК і розмістити їх на сайті. Рекомендовано внести зміни до індивідуальних планів студентів, щодо розкриття в них переліку обраних вибіркових дисциплін. Рекомендовано вдосконалити методичні вказівки з навчальної та виробничої практик, щодо наповнення сучасним контентом відповідної тематики для виконання індивідуальних завдань. Рекомендовано привести у відповідність до Закону України «Про вищу освіту» аудиторне тижневе навантаження для студентів заочної форми навчання.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Цілісність встановлених релевантних фактів та їх контексту дає можливість зробити висновок, що ОП Маркетинговий менеджмент початкового (короткого циклу) рівня вищої освіти має суттєві невідповідності за підкритеріями критерію 2 (2.2., 2.3., 2.4.). Експертна група дійшла висновку, що ОП частково відповідає Критерію 2 з суттєвими недоліками, що можна усунути в однорічний строк.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому до ЛНУВМБ (<http://bit.ly/30Fo7qD>) розроблено у відповідності до Закону України «Про вищу освіту», остання редакція яких затверджена Вченою радою ЗВО 23 грудня 2020 р., розміщено на офіційному веб-сайті університету (<https://bit.ly/2NfYufQ>) та внесено до ЄДЕБО. Для спрощення їхнього розуміння на сайті ЛНУВМБ також розміщено інформацію щодо: загальної інформації вступнику (<https://bit.ly/2OPGUQf>), програми вступу (<https://bit.ly/30IJKTC>), переліку спеціальностей та спеціалізацій (<http://bit.ly/3vvRfBZ>), списку рекомендованих на бюджет (<http://bit.ly/3rLH7Td>), переліку конкурсних предметів (<http://bit.ly/30JB71w>), вартості навчання (<http://bit.ly/3liM8QS>), обсягів державного замовлення (<http://bit.ly/3ld3izh>), положення про приймальну комісію (<https://bit.ly/38EBGhf>), склад приймальної комісії (<http://bit.ly/2Q3m3JZ>), інформації про акредитацію та ліцензування (<https://bit.ly/3tmROft>), рейтингу вступників з останнім оновленням у 2018 р. (<http://bit.ly/3lmx0Sn>), засідання приймальної комісії (<http://bit.ly/30GTrbt>), графіка роботи приймальної комісії (<https://bit.ly/3cwO8ki>), наказів про зарахування (<https://bit.ly/2OyMmXT>), контактів приймальної комісії (<https://bit.ly/2OsHNqo>) тощо (<http://bit.ly/2PRn5bJ>). Під час проведення експертизи ЕГ підтверджено, що правила прийому на навчання за ОП Маркетинговий менеджмент для початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та у повному обсязі оприлюднені на офіційному веб-сайті ЛНУВМБ.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правилами прийому до ЛНУВМБ передбачено наступний перелік конкурсних предметів: Українська мова та література; Математика, або Історія України, або Іноземна мова, або Біологія, або Географія, або Фізика, або Хімія (<https://bit.ly/30JB71w>). «Українська мова та література» має найбільшу вагомість – 0,5. На думку випускової кафедри, це дозволяє залучити абітурієнтів, які вже мають певний рівень soft skills (в даному контексті йдеться про мовні компетентності). Під час вивчення ОП Маркетинговий менеджмент за початковим (короткий цикл) рівнем вищої освіти ЕГ вважає, що для вступу за відповідною ОП конкурсні предмети, такі як Біологія, або Фізика, або Хімія не акцентують увагу на необхідності володіння необхідними компетентностями та не враховують її особливості, необхідними для успішної роботи маркетинговим менеджером і можуть бути вилучені із затребуваного переліку. Після проведення зустрічей з усіма групами стейкхолдерів група експертів визнала, що правила прийому на навчання за ОП у цілому враховують її особливості.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО (зокрема під час академічної мобільності) визначається у ЛНУВМБ відповідно до документів, оприлюднених на сайті університету: 1) Положенням про порядок перезарахування (зарахування) навчальних дисциплін чи інших компонентів навчального плану у Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Ґжицького (<https://bit.ly/3bIIQmy>); 2) Тимчасовим Положенням про організацію освітнього процесу у редакції 2015 р. (<https://bit.ly/3eEb4Ro>); Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність (<https://bit.ly/2OECpIt>). Також до розгляду подано: Проект Положення про організацію освітнього процесу у редакції 2020 р. (<https://bit.ly/38CWRA>); Проект Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність (<http://bit.ly/2ORPZrM>). Визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти здійснюється на підставі: договору про надання освітніх послуг, академічної довідки та заяви про перезарахування (зарахування) Компонентів із висновком декана, сертифікату про проходження практики та/або стажування. Під час он-лайн зустрічі зі студентами та представниками студентського самоврядування щодо визнання результатів, отриманих за результатами міжнародної та внутрішньої академічної мобільності виявлено не було. Під час зустрічі ЕГ з Гарантом ОП та студентами було підтверджено, що відповідних програм міжнародної або внутрішньої мобільності за початковим (коротким циклом) рівнем вищої освіти за ОП Маркетинговий менеджмент на даний час в ЗВО не має. У цілому, ЕГ засвідчує, що у ЛНУВМБ визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та можуть бути дотримані під час реалізації ОП.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів неформальної освіти регламентується Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті (<https://bit.ly/2OSRAGU>). Зокрема, згідно п.1.1. Положення регламентує порядок зарахування у ЗВО здобувачам освітніх ступенів бакалавра, магістра, доктора філософії результатів неформальної освіти, яка здобувалась за освітніми програмами та не передбачала присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але могла завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій при навчанні на території України чи за її межами, а також інформальної освіти, яка здійснювалася здобувачами у порядку самоосвіти. Положення також застосовується для зарахування результатів неформальної освіти за умови використання інших кредитних систем на основі здійснення експертного оцінювання і визнання навчальних досягнень, кваліфікацій здобувача шляхом автоматичного трансферу кредитів з використанням європейського трансферу та накопичення кредитів ЄКТС і європейської системи переведення оцінок EGRACONS. Згідно п.4.3. Положення, визнання результатів навчання здобутих у неформальній та інформальній освіті поширюється лише на нормативні дисципліни ОП. У розділі 4 Положення здобувач звертається з: заявою; завіреними у встановленому порядку копії документів, що підтверджують участь здобувача у заході неформальної освіти (свідоцтва, сертифікати, дипломи тощо, які підтверджують ті вміння, які здобувач отримав під час навчання); описом заходу неформальної освіти (інформаційний лист, запрошення, програма тощо); описом змісту та результатів інформальної освіти. Розпорядженням першого проректора створюється фахова комісія, яка визначає можливість, форми та строки проведення атестації для визнання результатів навчання, які були набуті у неформальній або інформальній освіті. Комісія може рекомендувати: повне зарахування, часткове зарахування та відмову у зарахуванні результатів неформальної освіти. Фахова комісія розглядає надані документи, проводить співбесіду із здобувачем та/ або перезараховує результати навчання, або призначає атестацію. Підсумковий контроль проводиться у вигляді письмового екзамену. Фахова комісія виставляє підсумкову оцінку за прийнятою в ЗВО шкалою ЄКТС. У випадку прийняття рішення про повне зарахування здобувач звільняється від вивчення перезарахованої дисципліни. Під час зустрічі зі студентами та представниками студентського самоврядування не було підтверджено факт перезарахування окремих ОК або їх складових на підставі подання відповідних сертифікатів чи оприлюднення певних науково-практичних здобутків. У цілому, ЕГ дійшла висновку, що Положення, правила визнання результатів

навчання, отриманих у неформальній освіті, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та можуть бути дотримані під час реалізації ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

User friendly сайту університету, який містить всю необхідну інформацію щодо вступу на навчання на ОП Маркетинговий менеджмент та процедури визнання результатів навчання у інших ЗВО, подану у зрозумілій для читача формі. Наявність чітких правил визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, у тому числі в рамках програм академічної мобільності, регламентованих відповідними положеннями.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Рекомендовано переглянути перелік конкурсних предметів для вступу на ОП Маркетинговий менеджмент, які акцентують увагу на необхідності володіння необхідними компетентностями та враховують її особливості, необхідні для успішної роботи маркетинговим менеджером. Рекомендовано активізувати процеси реалізації студентами за ОП можливостей міжнародної та внутрішньої мобільності, а також неформальної освіти, так як всі умови у ЛНУВМБ створено.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ЛНУВМБ має чіткі та зрозумілі правила прийому на навчання, доступні для всіх учасників освітнього процесу, що не містять дискримінаційних положень. Правила прийому враховують особливості ОП Маркетинговий менеджмент початкового (короткого циклу) рівня вищої освіти. У ЗВО розроблені процедури перезарахування результатів навчання, здобутих в інших ЗВО, у тому числі під час реалізації права студента на академічну мобільність. Положення, що регламентують доступ до ОП та визнання результатів навчання, розміщено на офіційному сайті ЗВО. Враховуючи вагомість представлених фактів, ОП Маркетинговий менеджмент за відповідним критерієм 3 загалом відповідає, враховуючи недоліки що не є суттєвими.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Підготовка здобувачів за ОП здійснюється за денною та заочною формами навчання. Для досягнення належної результативності навчання з урахуванням особливостей освоєння освітніх компонент ОП за різними формами навчання використовуються різні методи. ЕГ відзначено, що на рівні адміністрації ЗВО є чітке усвідомлення необхідності підвищення педагогічної кваліфікації НПП. Викладачі за ОП беруть активну участь у підвищенні кваліфікації. Спілкування під час зустрічі ЕГ з НПП за ОП продемонструвало розуміння НПП важливості відповідності методів навчання та викладання тим результатам навчання, які передбачені ОП. ЕГ знайшла підтвердження, що у процесі викладання ОК використовуються такі методи навчання, як лекції-дискусії, вирішення практичних завдань, розв'язування творчих завдань, презентації, кейс-метод, інші методи групової роботи. Про це говорили й студенти, які навчаються за цією ОП. Відповідність ПРН обраним методам відображається в робочих програмах ОК (<http://bit.ly/3eV79jt>). Водночас ЕГ не знайшла підтвердження застосуванню інноваційних методик викладання під час проведення навчальних занять. Свідченням студентоцентрованого підходу на ОП є можливість отримання навчальних завдань здобувачами дистанційно на навчальній платформі ЗВО – хмарному інтернет-сервісі Office 365, де розміщено все навчально-методичне забезпечення ОП. Під час зустрічі здобувачі зазначили, що вони обирають питання до обговорення на семінарських заняттях, теми науково-дослідних завдань, місця проходження практики, мають можливість навчатися за індивідуальним графіком навчання (<https://bit.ly/2OX3mN4>). ЕГ встановлено, що впровадження студентоцентрованого навчання в освітній процес відбувається через залучення студентів до формування ОП, самостійного вибору студентами дисциплін вибіркового блоку. Для аналізу рівня задоволеності здобувачів методами навчання і викладання здійснюється постійне їх анкетування (<http://bit.ly/3vw7FdA>). Результати анкетування обговорюються на засіданнях НМК за спеціальністю

Менеджмент. За результатами опитування випадків використання неприйнятних для здобувачів методів навчання та викладання не виявлено (<https://bit.ly/3eIJX7C>). Під час зустрічі ЕГ зі студентами та представниками студентського самоврядування було підтверджено, що студентоцентрикований підхід втілюється не тільки в межах освітнього процесу ЗВО. Він відчувається у підтримці студентів, яка здійснюється за допомогою інституту кураторства. Студенти ОП беруть активну участь у реалізації благодійних проєктів, у т.ч. під час карантину. Постійні контакти з волонтерськими організаціями міста, дозволяють сформувати у здобувачів загальнолюдські ціннісні орієнтири, вміння працювати в команді, співчувати іншим, дотримуватись етичних норм тощо. У цілому ЕГ дійшла висновку, що форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених в ОП цілей та ПРН, відповідають вимогам студентоцентризованого підходу та принципам академічної свободи.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час експертної перевірки було встановлено, що вступник, а надалі й здобувач вищої освіти може ознайомитись з інформацією щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання за ОП, порядком та критеріями оцінювання у межах окремих освітніх компонентів за посиланнями на сайті (<https://bit.ly/2PRn5bJ>; <https://bit.ly/3bXLzZL>; <https://bit.ly/3lz7BoR>). За інформацією, яка отримана ЕГ під час фокус-груп з студентами та НПП, інформація щодо цілей, змісту та ПРН, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів міститься у робочих програмах навчальних дисциплін та доводиться до студентів викладачами на першому занятті з дисципліни на початку семестра. НПП та студенти у навчальній роботі користуються хмарним інтернет-сервісом Office 365 (Google Classroom). Також у ЗВО йде активна робота по розміщенню та наповненню навчально-методичним матеріалом у віртуальному навчальному середовищі на платформі MOODLE (<http://bit.ly/3sov7oo>). Для моніторингу ефективності реалізації освітніх програм, якості освіти та якості викладання окремих дисциплін в ЗВО проводиться щорічне анкетування задоволеності студентів (<https://bit.ly/2OOi3wl>). Проте ЕГ встановлено, що анкетування проводиться лише серед студентів денної форми навчання. У цілому ЕГ підтверджує, що всі учасники освітнього процесу за ОП своєчасно отримують доступну та зрозумілу інформацію щодо цілей, змісту, ПРН, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих навчальних дисциплін у формі робочих програм та навчально-методичного забезпечення на сайті.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

ЕГ проаналізовано звіт кафедри менеджменту з НДР за 2019-2020 н.р. (<http://bit.ly/3oW241L>), матеріали конференцій, фотозвіти наукових та практичних заходів, договори про співпрацю з іноземними ЗВО та підтверджено поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП відповідно до рівня вищої освіти. Під час проведення експертизи, спілкування з різними групами стейкхолдерів було наведено чисельні приклади того, що політика розвитку наукової складової освіти у ЛНУВМБ реалізується, зокрема, через залучення студентів та викладачів до різного роду активностей та дослідної роботи. Можливість кожним НПП і студентом вільно обирати свою громадянську та наукову позицію, включаючи позицію щодо методів навчання та викладання, передбачена Тимчасовим положенням про організацію освітнього процесу у Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького (<https://bit.ly/2Q2ML1L>) та Статутом (<https://bit.ly/3qZkk5j>). У розділі про права та обов'язки учасників освітнього процесу зазначено, що науково-педагогічні працівники та здобувачі вищої освіти мають право на академічну свободу, що реалізується в інтересах особи, суспільства та людства загалом, на академічну мобільність для проведення освітньої діяльності, на захист професійної честі та гідності. Випадків «неузгодженості» цього права з місією ЗВО та вимогами до організації навчального процесу та відстоювання даної позиції поза університетом не було. На всіх кафедрах функціонують студентські наукові гуртки. Здобувачі вищої освіти мають можливість брати участь у наукових заходах (конференціях, круглих столах, семінарах, студентських олімпіадах тощо). Інформація щодо таких заходів розміщується на сайті ЗВО (<https://bit.ly/2NoMkBu>). Щороку в ЛНУВМБ проводяться студентсько-аспірантські наукові конференції, на яких здобувачі вищої освіти презентують результати своїх досліджень. Набула поширення практика підготовки наукових статей та тез викладачами спільно із здобувачами вищої освіти (Бабич В. студентка ОП Маркетинговий менеджмент, керівник: к.е.н., доцент Вовк М. В. Тема: «Фріланс: нові можливості реалізації трудового потенціалу» (подано до друку на XXII Всеукраїнську щорічну студентську науково-практичну конференцію за міжнародною участю: «Сучасний менеджмент, моделі, стратегії технології», 22.04.2021 рік, Одеса); Гурняк Х. студентка ОП Маркетинговий менеджмент, керівник: к.е.н., доцент Коробка С. В. Тема: «Особливості управління операційною системою в сучасних умовах» (подано до друку на XXII Всеукраїнську щорічну студентську науково-практичну конференцію за міжнародною участю: «Сучасний менеджмент, моделі, стратегії технології», 22.04.2021 рік, Одеса). У цілому ЕГ дійшла висновку, що ЗВО забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей ОП.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

ЕГ може зазначити, що викладачі кафедри менеджменту мають наукові публікації, що кореспондують з тематикою освітніх компонентів, які вони викладають, беруть участь у науково-дослідних проектах, конференціях. Проведення освітньої діяльності за початковим рівнем вищої освіти розпочато у 2019 році. Відповідно, робочі програми з усіх дисциплін, передбачених ОП Маркетинговий менеджмент, розроблено вперше. ЕГ зазначено, що не всі робочі програми дисциплін за вибором були представлені (тільки ті, які були обрані студентами для вивчення), проте робочі програми навчальних дисциплін, з якими ЕГ вдалося ознайомитися, були оновлені у 2020 році з урахуванням актуальних проблем аграрного маркетингу та менеджменту, результатів наукових досліджень з цих проблем (<http://bit.ly/38J66ix>). Щорічно оновлюється список рекомендованої літератури та інших джерел інформації, які бажано розширити міжнародним досвідом. Цікавим досвідом є погодження міждисциплінарних інтеграцій ОК, що зазначено в робочих програмах. Кожним НПП щорічно проводиться відкрите заняття, в інформаційному листку до якого враховується думка присутніх щодо змісту навчального матеріалу, його новизни і актуальності. Це, окрім адміністративних заходів, спонукає до постійного оновлення змісту робочих програм. Викладачі за освітньою програмою оновлюють зміст освітніх компонентів відповідно до своїх наукових інтересів та досягнень сучасної управлінської науки, що відображено у робочих програмах ОК таких викладачів. За результатами експертизи ЕГ дійшла висновку, що НПП оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У ЛНУВМБ реалізація права на академічну мобільність регламентується Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність (<https://bit.ly/2OECpIt>). ЗВО оприлюднено на веб-сайті договори та угоди (про співробітництво, академічну мобільність, спільні наукові публікації, проведення різноманітних спільних заходів тощо) (<http://bit.ly/3rWbczp>) та інформації щодо участі за програмою ERASMUS+ (<http://bit.ly/3rP7hEB>). Під час зустрічі зі здобувачами було підтверджено, що студенти ознайомлені із існуючими програмами академічної мобільності, але поки що не скористались такою можливістю. ЕГ підтверджено, що в цілому у ЛНУВМБ ведеться робота з інтернаціоналізації викладання та навчання. Цьому сприяють міжнародні проекти, до яких залучено науково-педагогічних працівників. В ЗВО навчаються іноземні студенти, викладання на деяких ОП ведеться англійською мовою, але за ОП Маркетинговий менеджмент іноземних студентів не має. ЕГ з'ясовано, що на сьогодні головними напрямками міжнародного співробітництва Університету є участь у програмах міждержавного обміну здобувачами вищої освіти, НПП, забезпечення можливості навчання, стажування. Налагоджена систематична робота з інформування здобувачів вищої освіти та НПП про участь у міжнародних освітніх і наукових програмах та проектах, участі у Державній програмі мобільності, скерування осіб, які навчаються в Університеті для проходження стажування на іноземних виробничих підприємствах, сприяння академічній мобільності НПП та осіб, які навчаються. Програми міжнародної академічної мобільності обумовлені в Положенні про порядок реалізації права на академічну мобільність (<https://bit.ly/2OECpIt>), де подано порядок організації програм академічної мобільності для учасників освітнього процесу. У даний час здійснюється попередня робота щодо такої підготовки за даною ОП. В ЗВО проводяться наукові конференції, у роботі яких беруть участь працівники закордонних вищих закладів освіти. Під проведення експертизи та онлайн зустрічі з НПП було підтверджено, що окремі викладачі ОП Менеджмент здійснюють публікацію своїх наукових доробків у періодичних виданнях, які включено до наукометричних баз Scopus або Web of Science Core Collection та інших, визнаних МОН України наукометричних баз. За останні роки у закордонних навчальних закладах пройшли стажування доценти кафедр менеджменту та маркетингу Вовк М. В., Франчук І. Б., Коробка С. В., Смолинець І. Б., Дорош М. М., Бабич Л. В., які беруть участь в освітньому процесі за ОП Маркетинговий менеджмент. Отже, участь викладачів кафедри менеджменту у закордонних міжнародних конференціях, їх стажування свідчить про те, що викладання за даною ОП міцно пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО. У цілому ЕГ дійшла висновку, що навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ЛНУВМБ.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

ЕГ знайшла підтвердження, що у процесі викладання дисциплін використовуються такі методи навчання, як лекції-дискусії, вирішення практичних завдань, розв'язування творчих завдань, презентації, кейс-метод та інші методи групової роботи. ЗВО забезпечує підвищення психолого-педагогічної та методичної компетентності викладачів, сприяє їх професійному самовдосконаленню, розвитку лідерських якостей тощо. Наявність у членів групи забезпечення публікацій у виданнях, які включені до міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science, а також сертифікатів про міжнародне стажування. Студентоцентризований підхід втілюється не тільки в межах освітнього процесу. Він відчувається у підтримці студентів, яка здійснюється за допомогою інституту кураторства. Політика розвитку наукової складової освіти в ЗВО реалізується, зокрема, через залучення студентів та НПП до різного роду активностей та дослідної роботи. В ЗВО та на кафедрі менеджменту проводиться робота щодо наближення освітнього процесу до інтересів студентів. Інформація щодо цілей, змісту, очікуваних результатів навчання за окремими ОК є доступною усім учасникам освітнього процесу вже на етапі розробки проекту освітньої програми. Проект програми розміщується на вебсайті ЗВО (<https://bit.ly/3rXspJ2>). На сайті розміщуються і затверджені освітні програми та робочі програми ОК (<https://bit.ly/3oKGo95>, <http://bit.ly/3eV79jt>), де в останніх передбачено критерії оцінювання. Ознайомитися з робочими програмами та чинними освітніми програмами можна і в методичному кабінеті ЗВО, а також на кафедрах, де ці дисципліни викладаються. Більш детальна інформація щодо

правил, методів і критеріїв оцінювання надається викладачем на першому занятті з дисципліни або на настановній конференції з практики. Інформація, що стосується критеріїв оцінювання з дисциплін, які включені до каталогу вибіркових, зазначається в анотації цих дисциплін, яка також розміщується на сайті ЗВО (<https://bit.ly/3eJxSz1>).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Рекомендовано впроваджувати інноваційні методики викладання з використанням бізнес-симуляцій, проектно-орієнтованого навчання, тренінгових підходів проведення лекцій. При проведенні моніторингу рівня якості надання освітніх послуг рекомендовано залучати студентів заочної форми навчання. Активізувати процес нарощування потенціалу міжнародної співпраці, шукати проекти віртуальної, міжнародної та внутрішньої академічної мобільності, залучення до процесів інтернаціоналізації, до яких можливо було залучити студентів за ОП Маркетинговий менеджмент та ННП. Рекомендовано активізувати залучення до наукової діяльності студентів за ОП Маркетинговий менеджмент.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Загалом форми, методи навчання та викладання відповідають належному рівню для досягнення заявлених ПРН та ОК за ОП Маркетинговий менеджмент у цілому; здобувачам вчасно і доступно надається вся необхідна інформація щодо ОК за ОП; ОП дозволяє поєднувати навчання та наукові дослідження, НПП щорічно оновлюють зміст ОК. ОП Маркетинговий менеджмент та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають підкритеріям Критерію 4 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

В ЛНУВМБ загальні підходи до застосування форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів ВО визначені Тимчасовим положенням про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/2Q2MLLL>). Контрольні заходи, які охоплюють весь програмний навчальний матеріал ОП, включають неперервний моніторинг навчальної діяльності здобувачів, диференціацію оцінки успішності з різних видів діяльності в межах навчальної дисципліни та підсумкову оцінку рівня знань з цієї дисципліни. Контроль результатів навчання здобувачів вищої освіти за окремими ОК здійснюється у формі поточного, проміжного та підсумкового семестрового контролю. Поточний контроль здійснюється у формі опитування, проведення контрольних робіт, оцінювання самостійної роботи. Такий контроль проводиться на практичних і семінарських заняттях та передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів і набутих практичних навичок з окремих тем. Для підсумкового семестрового контролю проводяться екзамени та заліки. На всіх етапах контролю оцінюється як навчальний матеріал, що вивчався на аудиторних заняттях, так і програмний навчальний матеріал, який підлягав самостійному вивченню. Студент допускається до семестрового контролю, якщо виконав усі контрольні заходи та індивідуальні завдання. Форми контролю та критерії оцінювання практичної підготовки передбачені робочими програмами практик (<https://bit.ly/3rT6jHg> <https://bit.ly/3rVZeWA>). Під час зустрічі зі здобувачами за ОП підтверджено, що інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводиться на першому занятті з кожної навчальної дисципліни шляхом безпосереднього детального інформування здобувачів. Інформація про форми контрольних заходів з окремих ОК міститься в ОП (<https://bit.ly/30KG095>) та анотаціях вибіркових дисциплін (<https://bit.ly/3eJxSz1>), які розміщується на вебсайті ЗВО. Критерії оцінювання з окремих навчальних компонентів передбачені у робочих програмах (<http://bit.ly/3eV79jt>), які також розміщуються на веб-сайті ЗВО. Цим забезпечується своєчасне доведення інформації щодо контрольних заходів та критеріїв оцінювання, вільний доступ до неї усіх здобувачів вищої освіти за ОП. Також під час он-лайн зустрічі здобувачі вказали, що критерії оцінювання є чіткими та зрозумілими, а також оприлюднюються заздалегідь під час лекційних та практичних занять. Також, в ЗВО проводиться опитування здобувачів на предмет задоволеності освітнім процесом (<https://bit.ly/2OOi3wl>), результати якого показали, що 87,5% опитаних достатньо високо оцінюють чіткість та зрозумілість критеріїв оцінювання навчальних досягнень в ЛНУВМБ (<https://bit.ly/3t8zrKQ>). У цілому ЕГ дійшла висновку, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Атестація здобувачів ОП проводиться у формі комплексного державного екзамену за фахом. Стандарт вищої освіти початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти за спеціальністю Менеджмент відсутній.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Ознайомлення ЕГ з нормативною базою ЗВО, інтерв'ювання здобувачів вищої освіти та НПП свідчить про розуміння та прозорість процесу проведення контрольних заходів. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання навчальних досягнень визначаються Тимчасовим Положенням про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/3eEb4Ro>). Поточний контроль здійснюється за національною 4-бальною шкалою з чітким визначенням у робочих програмах критеріїв оцінювання. Оцінювання результатів екзаменаційного контролю здійснюється за визначеною і доведеною студентам кількістю балів за кожну правильну відповідь з урахуванням складності завдання. Підсумкове екзаменаційне оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою. При цьому максимально 50 балів студент може отримати за результатами поточного контролю та 50 балів – за результатами складання екзамену. Результати поточного контролю за 4-бальною шкалою переводяться у 50-бальну шкалу. За результатами проведеного анкетування застережень щодо неналежної чіткості критеріїв оцінювання навчальних досягнень не виявлено (<https://bit.ly/3eIJX7C>). Проте ЕГ встановлено, що під час визначення загальної кількості балів, отриману за вивчення навчальної дисципліни, відбувається механічне переведення оцінок у шкалу ECTS за відповідною формулою (<https://bit.ly/3eEb4Ro>), що сам процес нарахування балів з самого початку робить обтяжливим. Під час он-лайн зустрічей було підтверджено, що усі НПП ознайомлені з відповідними положеннями. Студенти зазначили, що до їх відома доводиться інформація щодо критеріїв та порядку оцінювання, а також можливість захисту їх прав у разі виникнення конфліктних ситуацій та механізм врегулювання конфлікту інтересів. Означені питання постійно моніторяться кафедрою шляхом анкетування студентів (<https://bit.ly/2OOi3wl>). Фактів, які б свідчили про не об'єктивність оцінювання та неефективність контрольних заходів не виявлено. Також під час он-лайн зустрічей зі студентами та НПП було підтверджено, що на ОП Маркетинговий менеджмент відсутні приклади встановлення індивідуальних графіків складання екзаменів та іспитів здобувачами та процедура повторного вивчення дисциплін. Під час зустрічі із здобувачами вищої освіти було підтверджено об'єктивність викладачів під час проведення контрольних заходів. У цілому ЕГ визначає, що в ЗВО визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації ОП.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Під час проведення експертизи ЕГ визначено, що політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності в ЛНУВМБ визначені в: Статуті університету (<https://bit.ly/3qZkk5j>), Тимчасовому положенні про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/3bQor4l>), Положенні про уповноваженого з питань запобігання та протидії корупції (<https://bit.ly/38K1gkX>), Положенні про забезпечення академічної доброчесності та професійної етики (<https://bit.ly/3eEbMLV>), Положенні про комісію з академічної доброчесності (<https://bit.ly/3cyAXiQ>). Принципи, норми і правила поведінки НПП та здобувачів вищої освіти з урахуванням фундаментальних цінностей академічної доброчесності передбачені Кодексом корпоративної культури учасників освітнього процесу (<https://bit.ly/3tmoOV1>). Забезпечення академічної доброчесності є частиною внутрішньої системи забезпечення якості. Для запобігання плагіату в ЗВО використовується Інтернет-система StrikePlagiarism.com. (<http://bit.ly/3eLQmPv>). Процедури перевірки робіт на плагіат деталізовані у Положенні про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у ЛНУВМБ (<https://bit.ly/3bUKJN8>). Академічна доброчесність популяризується шляхом проведення спеціальних інформаційних кампаній ЗВО. Під час проведення онлайн зустрічі здобувачі ВО денної та заочної форм навчання підтвердили, що викладачі знайомлять їх із основними моментами академічної доброчесності на перших академічних заняттях або ж це роблять куратори на виховних годинах. Здобувачам вищої освіти надаються консультації щодо написання письмових робіт із наголошенням на принципах самостійності, коректного використання інформації з інших джерел та уникнення плагіату, а також правил опису джерел та посилань на них. Їм доводяться переваги дотримання доброчесності у навчанні у зв'язку з їх майбутнім працевлаштуванням, набуттям навичок самостійних досліджень та їх інтерпретації, що забезпечує професійне зростання. Також під час проведення експертизи ЕГ встановлено, що в ЛНУВМБ проводиться опитування

здобувачів та НПП на предмет обізнаності на прояви академічної недоброчесності (<https://bit.ly/2OOi3wI>). Результати опитування здобувачів подаються на офіційній сторінці кафедри менеджменту (<https://bit.ly/2KctrzN>). Під час проведення он-лайн зустрічі зі здобувачами було підтверджено, що вони знають, що таке академічна доброчесність, ознайомлені із процедурою дотримання академічної доброчесності в ЗВО. У цілому ЕГ підтверджує той факт, що в ЗВО визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Здобувачі ОП Маркетинговий менеджмент за початковим (коротким циклом) рівнем вищої освіти є обізнаними з особливостями і правилами проведення контрольних заходів, які загалом є чіткими, зрозумілими, доступними та включають процедури оскарження результатів і повторного проходження. У ЛНУВМБ перевірки на академічний плагіат підлягають: кваліфікаційні роботи на здобуття ступеня магістра, бакалавра на етапі їх допуску до захисту; дисертаційні роботи, які подаються на розгляд у спеціалізовані вчені ради для здобуття ступеня кандидата наук, доктора філософії або доктора наук; монографії та інші наукові праці, які подаються на розгляд науков-отехнічній раді; наукові статті та тези подані на публікування до наукових періодичних видань ЛНУВМБ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Рекомендовано у п.8 Тимчасового Положення про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/3eEb4Ro>) та інших документах, що регламентують навчальний процес у ЛНУВМБ врегулювати механічне переведення оцінок у шкалу ECTS. Рекомендовано посилити роботу ЗВО з популяризації необхідності дотримання принципів академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

На ОП Маркетинговий менеджмент за початковим (коротким циклом) рівня вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, які є доступними для здобувачів вищої освіти та НПП і забезпечують об'єктивність екзаменаторів. В ЛНУВМБ наявні процедури та механізми забезпечення, дотримання академічної доброчесності, а також інструменти протидії її порушенням. Враховуючи факти та аналіз отриманої інформації, ЕГ дійшла висновку, що ОП загалом відповідає Критерію 5 з недоліками, що не здійснюють критичний вплив на здійснення процесу оцінювання здобувачів вищої освіти, а також на запровадження та розвиток процедури академічної доброчесності в ЛНУВМБ.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

За запитом ЕГ було надано додаткові матеріали щодо рівня освіти викладачів Ваврін Світлани Іванівни та Машталір Христини Віталіївни, задіяних в підготовці здобувачів за ОП Маркетинговий менеджмент для доповнення інформації за таблицею 2 відомостей СО <http://bit.ly/3eAYqmo>). Також додатково гарантом ОП надано свідоцтва підвищення кваліфікації НПП (<http://bit.ly/3rM6pAv>), сертифікати стажування НПП, в тому числі міжнародного (<http://bit.ly/3bKmX6q>), сертифікати В2 з англійської мови НПП (<http://bit.ly/38AkGc5>) Аналіз відповідності академічної та професійної кваліфікації НПП, задіяних до реалізації ОП, відповідають цілям ОП Маркетинговий менеджмент та ПРН. 32% викладачів, які забезпечують викладання за ОП Маркетинговий менеджмент працюють на кафедрі менеджменту. Переважна більшість НПП мають викладацький досвід більше 10 років. В ЛНУВМБ сформована система відповідального ставлення стосовно викладання певної дисципліни певним викладачем, керівництва практиками. ЗВО проводиться моніторинг рівня якості надання освітніх послуг щодо задоволеності викладанням дисциплін ОП основі опитування здобувачів. Результати опитування подано в звіті (<https://bit.ly/30Cu4aO>). Під час спілкування зі здобувачами вищої освіти було підтверджено високий рівень задоволення рівнем викладання, використаних методів, методик. Переважна більшість НПП мають відповідні

наукові публікації, в тому числі у виданнях, включених до наукометричних баз Scopus та Web of Science, статті у фахових виданнях, монографіях, навчально-методичні рекомендації для практичних робіт та самостійної роботи студентів, конспекти лекцій, навчально-методичні посібники. Тематика наукових інтересів НПП в переважній більшості відповідає змісту ОК, що ними викладаються. 37% викладачів мають сертифікати B2 з англійської мови. Забезпечується виконання трьох і більше підпунктів п. 30 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. Однак, ЕГ виявлено відсутність підтверджувальних документів щодо стажування або підвищення кваліфікації викладачів Степанюка О.І., Шульського М.Г., Гринишин Г.М. В деяких довідках про підвищення кваліфікації НПП не вказана тематика та кількість годин. Викладач Бабич Л.В. не надала перелік фахових статей за ОК «Маркетингові дослідження та планування маркетингової діяльності». У викладача Дорош-Кізим М.М. більшість представлених фахових публікацій не відносяться до ОК «Інфраструктура аграрного ринку». У викладачки Франчук І.Б. лише одна фахова публікація відноситься до ОК «Основи бухгалтерського обліку». Ваврін С.І. не надала перелік фахових статей за ОК «Українська мова (за проф. спрям.)». У цілому, проведена експертиза свідчить про достатню академічну та професійну кваліфікацію викладачів, задіяних до реалізації ОП, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та ПРН.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного відбору викладачів ЛНУВМБ проводиться згідно Положення про порядок заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників (<https://bit.ly/38BNuAX>), Вимог до учасників конкурсу на заміщення вакантних посад (<http://bit.ly/3votZ8A>), Правил внутрішнього трудового та навчального розпорядку (<https://bit.ly/2QoRnsP>), є прозорою завдяки висвітленню на сайті ЗВО. Оголошення про проведення конкурсу, терміни й умови проведення публікуються на офіційному сайті та друкуються в газеті ЛНУВМБ. Вимоги до учасника конкурсу на заміщення вакантної посади доцента, професора, старшого викладача, завідувача кафедри наведені в повному обсязі. Сформована конкурсна комісія враховує професійні якості претендентів: наявність і рівень наукового ступеня; вченого звання; кількість і якість наукових праць (монографій, статей, опублікованих у фахових виданнях), підручників, навчальних та методичних посібників; кількість підготовлених науково-педагогічних кадрів; якість занять, що проводяться викладачем; науково-педагогічний, науковий та інший стаж; підвищення кваліфікації чи стажування. Обрання за конкурсом передбачає попереднє обговорення кандидатури претендента на засіданні кафедри та обов'язкове проведення відкритого заняття, обговорення на кафедрі за участі представників навчально-методичної комісії та деканату. На зустрічі з представниками допоміжних структурних підрозділів начальник відділу кадрів Гентош О.П. запевнила, що ОП Маркетинговий менеджмент забезпечено кадровим складом в повному обсязі. Процедура конкурсного відбору викладачів дозволяє залучати кращих викладачів, в тому числі зовнішніх. Контракти з НПП укладаються терміном 2-3 роки, максимально 5 років. Викладачі працюють переважно на повну ставку. На зустрічі з адміністративним персоналом проректор з науково-педагогічної роботи Двилюк І.В. підкреслив, що при проходженні конкурсної процедури викладачам пропонується представити програму розвитку викладача на відповідний термін контракту. НПП зазначили, що враховуються результати рейтингування та анкетування студентів. Реалізація процедури конкурсного відбору викладачів ЛНУВМБ відповідає положенням трудового законодавства. У цілому, ЕГ підтверджує, що процедури конкурсного добору викладачів є прозорими та дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації ОП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЛНУВМБ залучає роботодавців до організації освітнього процесу, а саме до розроблення та вдосконалення ОП Маркетинговий менеджмент. Стефанишин І. М., радник директора оптового ринку сільськогосподарської продукції «Шувар», Мороз Д., старший менеджер зі зв'язків з громадськістю кластеру Кам'янка-Бузька української агро-промислової компанії «Контінентал Фармерз Груп» приймали участь в спільному засіданні НМК кафедри менеджменту, на якому обговорювався запропонований розробниками проєкт ОП Маркетинговий менеджмент (<http://bit.ly/3oGN2gA>). Під час проведення фокус групи зі стейкхолдерами (роботодавцями) було підтверджено факти включення пропозицій стейкхолдерів до удосконалення ОП (<http://bit.ly/3euvhYT>). Зокрема, член методичної комісії спеціальності, голова асоціації фермерів та приватних землевласників Львівської області Кардаш Я. В. наголосив, про врахування пропозицій щодо введення в ОП дисципліну «Господарсько-правове адміністрування». Радник директора оптового ринку сільськогосподарської продукції «Шувар» Стефанишин І. М. відзначив врахування його пропозицій щодо введення в ОП таких освітніх компонентів як «Інфраструктура аграрного ринку» та «Маркетингові дослідження та планування маркетингової діяльності». Також ЛНУВМБ залучає роботодавців, представників бізнесу до реалізації освітнього процесу в таких напрямках: організація виробничих практик, проведення тренінгів, організація спільних конференцій. Для співпраці з підприємствами та організаціями укладаються відповідні угоди. Підприємства та організації, з якими укладено угоди для проходження практики здобувачами ОП (<https://bit.ly/3cuTeoA>). Також на зустрічі зі стейкхолдерами була присутня Гримак І.О. керівниця відділу логістики Millhouse Logistics. Вона підтвердила свою участь в проведенні лекції-тренінгу «Фандрайзинг в менеджменті: залучення ресурсів в маркетингові проєкти» для здобувачів ОП (<http://bit.ly/3vkkx6g>), впровадження пропозиції в ОП 2020 р. включити даний тренінг, як обов'язковий. З метою кращого подальшого працевлаштування здобувачів ОП, Гримак І.О. також висловила побажання щодо вдосконалення оволодіння іноземною мовою. Тому до каталогу вибіркового дисциплін було додано ОК щодо вивчення іноземної мови різних рівнів складності (<https://bit.ly/3rGKxGK>). Доцент кафедри менеджменту Воскобійник С.Я. побувала у ТОВ «Дунапак-Україна», де проходять виробничу практику студенти ОП Маркетинговий менеджмент Кавецький С. та Горін І. (<http://bit.ly/3cervIkV>). На підприємстві практикантам забезпечені безпечні умови праці, проведений інструктаж з

охорони праці, надана можливість користуватися матеріально-технічними засобами та інформаційними ресурсами. ЛНУВМБ проводить опитування роботодавців регіону з метою вивчення якості наданої освіти випускникам, моніторингу ефективності співпраці з бізнесом та налагодження ефективної комунікації (<http://bit.ly/3oCTeu>). За результатами проведеної експертизи ЕГ підтверджує, що ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

На зустрічах з представниками бізнесу керівниця відділу логістики Millhouse Logistics Гримак І.О. підтвердила участь в проведенні лекції-тренінгу «Фандрейзинг в менеджменті: залучення ресурсів в маркетингові проекти» для здобувачів ОП Маркетинговий менеджмент (<http://bit.ly/3vkkx6g>) разом з доценткою Мирославою Вовк. Тренінг-курс покликаний допомогти студентам у реалізації програмних результатів навчання, а саме: вмінню застосовувати професійні знання в умовах конкретного виробництва, реалізовувати певні організаційно-управлінські та маркетингові функції на підприємстві. У цілому ЕГ підтверджує, що ЗВО залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Організація підвищення кваліфікації НПП здійснюється на основі Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних працівників (<https://bit.ly/3ezYK4x>) відділом післядипломної освіти, який спільно з деканатами факультетів і відділом кадрів веде облік підвищення кваліфікації, щороку розробляє плани графіки проходження. На зустрічі з адміністративним персоналом проректор з наукової роботи Федець О.М. зазначив, що НПП стимулюються на участь в міжнародних стажуваннях за рахунок надання премії для часткового покриття перебування за кордоном. Також надається інформаційна підтримка щодо закладів, з якими заключені угоди про співробітництво (<http://bit.ly/2OkNbnl>), а саме Вроцлавський природничий університет, Люблянський природничий університет. Організуються індивідуальні та групові виїзди для участі в семінарах, конференціях, стажуванні. Підписані угоди Університет економіки в Бидгощі (<http://bit.ly/2OkNbnl>), Інститут міжнародного та академічного співробітництва (Польща) (<http://bit.ly/2OkNbnl>). Для професійного розвитку викладачі ЗВО мають вільний доступ до міжнародних науково-метричних баз даних. Результати проведеної ЕГ експертизи показали, що протягом останніх 4-х років НПП, що забезпечують реалізацію ОП, пройшли стажування у вітчизняних та закордонних ЗВО, зокрема: Коробка С. і Воскобийник С. у Вищій Школі Менеджменту “Edukacja” (Вроцлав, Польща) на тему “Innovative models of personal management technologies and modern management in context of integration into the European Trade industry”; Вовк М. і Франчук І. в Університеті Жешува на факультеті економіки; Колодійчук В. в Державній Вищій Школі технологій та економіки Броніслава Маркевича (Польща); Франчук І. в Національному Університеті біоресурсів і природокористування України на тему “Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності”. Аналіз наданої ЗВО інформації про стажування та підвищення кваліфікації НПП ОП Маркетинговий менеджмент дозволяє зробити висновок, що підвищення кваліфікації викладачів відбувається на постійній основі, у більшості НПП, за винятком 3-4 осіб із групи забезпечення ОП, у національних ЗВО, зокрема в Національному Університеті біоресурсів і природокористування України. У цілому ЕГ підтверджує, що ЗВО сприяє професійному розвитку НПП через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Результати проведеної ЕГ експертизи показали, що стимулювання розвитку викладацької майстерності регламентується Статутом ЛНУВМБ (<https://bit.ly/3tadxqD>), Колективним договором між адміністрацією та профспілковим комітетом первинної профспілкової організації працівників університету (<https://bit.ly/3czKAh8>), Положенням про рейтингову оцінку діяльності НПП ЛНУВМ (<https://bit.ly/3ldSjFN>), Положення про порядок заміщення вакантних посад НПП (<https://bit.ly/38BNuAX>). Щорічно здійснюється оцінювання науково-педагогічної діяльності викладача (<http://bit.ly/3vriX2K>). Під час проведення он-лайн зустрічі з НПП кафедри менеджменту, представниками допоміжних структурних підрозділів (начальник відділу кадрів Гентош О.П., головний бухгалтер Демків М.І.), адміністративним персоналом (проректор з науково-педагогічної роботи Давилюк І.В.) було підтверджено, що результати рейтингування враховуються під час конкурсного обрання на посаду викладачів, визначення розміру премій. За результатами проведеної експертизи ЕГ підтверджує, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності НПП.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Процедури конкурсного добору НПП є прозорими, дають можливість забезпечити необхідний рівень професіоналізму для успішної реалізації ОП. Більшість викладачів мають наукові публікації, в тому числі у виданнях, включених до наукометричних баз Scopus та Web of Science Core, статті у фахових виданнях, монографіях. Викладачі ЗВО мають вільний доступ до міжнародних науково-метричних баз даних. ЗВО сприяє професійному розвитку НПП через власні програми та у співпраці з міжнародними організаціями. ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності матеріальними та нематеріальними формами. Сильною стороною можна відмітити систему преміювання на основі рейтингування НПП, що включає показники викладацька та наукова діяльність, професійне зростання, підвищення викладацької майстерності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Виявлено недостатнє представлення фахових публікацій викладачів щодо забезпечення всіх ОК в ОП. Рекомендовано розглянути можливість ЗВО залучати професіоналів-практиків, експертів в галузі менеджменту для викладання професійно-орієнтованих дисциплін ОП, до окремих форм аудиторних занять на безоплатній основі (відкриті лекції, тренінги, майстер-класи, ворк-шопи), проводити екскурсії для здобувачів на підприємствах. Викладачам ОП рекомендовано проходити стажування на підприємствах, з якими є підписані угоди, це дозволить наблизити лекційний матеріал до практичних реалій.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ЕГ прийшла до висновку про те, що якісний склад НПП кафедри менеджменту забезпечує належний рівень відповідності академічної і професійної кваліфікації НПП ОК, активний рівень включеності стейкхолдерів до організації освітнього процесу за ОП, система професійного розвитку забезпечує досягнення цілей і ПРН. ОП Маркетинговий менеджмент та освітній процес за ОП загалом відповідають Критерію 6 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ була проведена он-лайн презентація стосовно матеріально-технічного забезпечення навчального та наукового освітнього середовища та надано додаткову інформацію у вигляді відео-презентацій та фото. В ЛНУВМБ створено потужну матеріально-технічну базу, яка дозволяє в повному обсязі організувати навчальний та позанавчальний процес студентів. Загалом цілісну структуру ЛНУВМБ формують: начальний корпус, фізкультурно-оздоровчий корпус, студентський гуртожиток (в якому проживають усі іногородні студенти), актова зала, кафе, медичний пункт бібліотека. Кафедра менеджменту забезпечена навчальними аудиторіями, лекційними аудиторіями, сучасними комп'ютерними класами, та відповідним програмним забезпеченням. Водночас ЕГ відзначено, що не всі лекційні аудиторії оснащені сучасними технічними засобами. У малих групах використовуються переносні проектори. Під час зустрічі із представниками допоміжних структурних підрозділів, головним бухгалтером, зокрема, було зазначено, що у 2020 р. на закупівлю наукової на навчально-методичної літератури було виділено кошти. Проте директором бібліотеки зазначено, що бібліотечний фонд поповнюється, переважно періодичною літературою. Умов для відцифрування наявної наукової літератури та закупівлі міжнародних наукових джерел бібліотека не має. Як було зазначено, за результатами отриманого Гранту, очікується поставка технічного обладнання, у т.ч. потужних сканерів та копіювальної техніки, що у свою чергу прискорить процес перетворення друкованих джерел у цифрові. Під час он-лайн зустрічі з різними фокус-групами було підтверджено, що всі учасники освітнього процесу мають вільний доступ до закордонної наукової літератури та до міжнародних баз даних, але зазначено, що серед студентів вони користуються не великою затребуваністю. В ЛНУВМБ функціонує система дистанційного навчання Office 365. Навчально-методичне забезпечення доступне в системі дистанційного навчання Office 365 (по кожній з дисциплін за наданням особистого доступу студентом від викладача), наповнення якого займаються самі НПП. У процесі огляду матеріально-технічної бази ЕГ переконалася у наповненні окремих дисциплін за ОП, однак вільного доступу та посилання на цю платформу на офіційному веб-сайті не розміщено. З детальною інформацією про фінансово-господарську діяльність ЗВО можна ознайомитись у звіті ректора за посиланням (<http://bit.ly/ztvlqaj>). У цілому, під час проведення експертизи було підтверджено, що фінансові та матеріально-технічні ресурси, а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених ОП цілей та ПРН.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

На підставі огляду матеріально-технічної бази ЛНУВМБ, проведених зустрічей зі здобувачами, представниками студентського самоврядування, науково-педагогічними працівниками, представниками допоміжних (структурних) підрозділів ЕГ було встановлено, що НПП та студенти мають безоплатний доступ до мережі Інтернет та до таких елементів інфраструктури, як бібліотека, комп'ютерні аудиторії тощо. В аналізі СО зазначено, що на базі Бібліотеки відкрито доступ до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science, проте під час зустрічі з адміністративним і допоміжним персоналом, керівниця Бібліотеки зазначили, що в ЗВО є доступ тільки до бази даних WoS через загальнонаціональні чинники, які від них не залежать. ЕГ підтверджено, що відвідувачі бібліотеки мають вільний доступ до матеріалів, можуть користуватися електронним каталогом, електронними виданнями та статистичними даними стосовно різних галузей і напрямів діяльності. Інформаційний фонд регулярно поповнюється. Під час проведення он-лайн зустрічі здобувачі освіти відмітили, що задоволені умовами, які створює та забезпечує ЛНУВМБ для освітньої та соціальної діяльності. Також було зазначено, що високому рівню задоволеності та соціальній підтримці сприяє діяльність органів студентського самоврядування. На підставі проведеної експертизи ЕГ підтверджує, що ЛНУВМБ забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах ОП.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

На підставі огляду приміщень, виділених для функціонування відповідних служб, кафедри, навчальних аудиторій кафедри та інших об'єктів інфраструктури ЕГ зроблено висновок, що освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. В цілому експлуатація та утримання будівель, споруд, приміщень ЛНУВМБ здійснюються відповідно до державних стандартів, системи безпеки праці, правил і норм техніки безпеки і протипожежної безпеки. Умови проживання у гуртожитках відповідають санітарно-гігієнічним нормам. У ЗВО наявний медичний пункт. Деканат та колектив випускової кафедри систематично співпрацюють із здобувачами та органами студентського самоврядування в контексті вирішення поточних проблем, своєчасно розглядає всі звернення здобувачів. Представниками всіх груп стейкхолдерів було підтверджено, що інструктажі з техніки безпеки, а також перевірка знань з питань ОП та БЖ всіх учасників освітнього процесу здійснюється перед початком навчального року. В ЗВО підтверджено дотримання не тільки санітарних норм та охорони публічного порядку, але також й психічного здоров'я. Так, в ЛНУВМБ працює практичний психолог (<http://bit.ly/3vzMfvW>). Під час зустрічей зі здобувачами вищої освіти за ОП встановлено, що в ЗВО сформовано сприятливий морально-психологічний клімат, гарант ОП, НПП кафедри, куратори груп всіляко сприяють запобіганню конфліктних ситуацій, реалізують індивідуальний студентоцентризований підхід до кожного здобувача. Під час проведення експертизи підтверджено наявність широких можливостей для студентів щодо реалізації їх потреб та інтересів не лише у навчальній сфері та сфері працевлаштування, але й у межах участі в науковій, громадській, культурно-масовій діяльності. У цілому ЕГ встановлено, що освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОП, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ЕГ переконалась під час зустрічі зі здобувачами освіти, що ЗВО забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку. Під час он-лайн зустрічей, здобувачами вищої освіти було підтверджено, що ЗВО всіляко намагається забезпечити рівні можливості та різні види підтримки здобувачів вищої освіти. Студенти зазначили, що їм надано вільний доступ до будь-якої інформації, яка стосується їх освітнього та позанавчального процесу. Більшість необхідної інформації є на офіційному сайті ЗВО, факультету, на сторінках ЛНУВМБ та кафедри в соціальних мережах. Постійну інформаційну підтримку здобувачам освіти надають куратори академічних груп, що неодноразово відмічали студенти різних років навчання. В ЗВО відбуваються різного роду заходи. Тісні співпраці між здобувачами та ЗВО сприяє робота органів студентського самоврядування, представники якого беруть активну участь у засіданнях Вченої ради університету, факультетів, стипендіальних комісій та ін. В ЗВО наявна скринька довіри, здобувачі поінформовані про можливість скористатися нею. Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти та задовольняє їх потреби та інтереси. В гуртожитку наявні відповідні умови проживання. Будівля гуртожитку опалюється та забезпечує умови комфортного проживання. Під час проведення експертизи ЕГ було з'ясовано, що в ЗВО проводиться опитування студентів. Основні події з життя ЛНУВМБ відображаються в газеті «Світ Університету» (<https://bit.ly/3bWL6XG>). Факультет економіки та менеджменту, де впроваджено ОП, має сторінки в соціальних мережах Facebook (<https://bit.ly/3cJSTqJ>) та Instagram (<http://bit.ly/3lolcz8>). За пропозиціями студентів формується зручний розклад. ЕГ було підтверджено, що здобувачі вищої освіти мають доступ до міжнародних програм академічної мобільності, грантів та інших освітніх і наукових проєктів, інфраструктури та інформаційних ресурсів. Бібліотека має зручний графік роботи. Функціонує спортивний комплекс з п'ятьма залами. Студенти можуть удосконалювати спортивну майстерність, брати участь у роботі

спортивних секцій. Функціонує п'ять колективів художньої самодіяльності. В ЗВО сформована належна соціальна інфраструктура. Усі студенти, хто бажає, забезпечуються гуртожитком. Оздоровлення студентів здійснюється в пансіонаті «Ксеня» (Карпати). Під час проведення он-лайн зустрічі, студенти зазначили, що в ЛНУВМБ працює практичний психолог. Вони знають, де знаходиться його кабінет і мають можливість в будь-який час звернутися за допомогою. Під час зустрічей із усіма групами стейкхолдерів ЕГ було підтверджено, що здобувачі вищої освіти задоволені освітньою, організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою. Після проведення експертизи ЕГ прийшла до висновку, що ЗВО забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОП.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Під час он-лайн презентації матеріально-технічної бази ЗВО гарантом ОП було зазначено, що ЛНУВМБ перебуває у процесі адаптації матеріально-технічної бази до норм інклюзивної освіти. В ЗВО ведеться робота з обладнання навчальних корпусів для осіб з особливими освітніми потребами. На ОП Маркетинговий менеджмент студенти з обмеженими фізичними можливостями зараз не навчаються, проте ЗВО готовий їх прийняти й надати ті навчальні приміщення, що комфортні для осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп населення відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. Право на освіту осіб з особливими потребами забезпечується Правилами прийому на навчання до Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького (<https://bit.ly/2NfYufQ>). На основі повної загальної середньої освіти особи з інвалідністю внаслідок війни та особи з обмеженими фізичними можливостями, які неспроможні відвідувати заклад освіти (за рекомендацією органів охорони здоров'я та соціального захисту населення), рекомендуються до зарахування за результатами позитивного висновку про проходження співбесіди. Для забезпечення зручності та комфортності перебування в ЗВО особам, що потребують допомоги, наказом ректора затверджено Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького (<http://bit.ly/3bXBvzL>). Під час реалізації освітньої програми, яка акредитується, серед здобувачів вищої освіти студентів із особливими освітніми потребами не було. У цілому ЕГ підтверджує, що ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за ОП.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Для протидії корупції визначена посадова особа з питань запобігання та виявлення корупції (<http://bit.ly/3qWJbGE>) та створено Положення про комісію з оцінки корупційних ризиків та моніторингу виконання антикорупційної програми у ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького (<https://bit.ly/3oSFLu1>). За результатами опитування здобувачів, науково-педагогічних працівників, органів студентського самоврядування ЕГ з'ясовано, що фактів щодо виникнення конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією або корупцією тощо на цей час не було зафіксовано. Однак, здобувачі вищої освіти за ОП поінформовані, яким чином діяти і куди слід звертатися у разі виникнення подібних ситуацій. Здобувачами вищої освіти було зазначено, що для запобігання виникнення конфліктних ситуацій вони завжди можуть звернутись до свого куратора, в деканат чи безпосередньо до адміністрації ЗВО або скористатись Скринькою довіри, яка розташована у головному корпусі ЗВО, до якої можна анонімно повідомити про конфліктні ситуації, які ретельно вивчаються для їх ефективного реагування та розв'язання або звернутися до керівництва ЗВО. У цілому, ЕГ дійшла висновку, що в ЗВО існує чітка і зрозуміла політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією тощо), яка є доступною для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Загальний огляд матеріально-технічних ресурсів ЛНУВМБ та навчально-методичне забезпечення свідчить про його відповідність встановленим вимогам та цілям ОП. Викладачі та студенти мають безоплатний доступ до мережі Інтернет та до таких елементів інфраструктури, як бібліотека, комп'ютерні аудиторії тощо. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. У ЗВО вживаються заходи щодо протидії корупції. Відсутні документально зафіксовані факти виникнення конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями, корупцією тощо. В ЗВО розповсюджена практика швидкого реагування на подібні ситуації завдяки інституту кураторства, а також підтримки студентів штатним психологом. Органи студентського самоврядування є дієвою та потужною структурою, що відстоює інтереси здобувачів освіти, має важелі для практичного застосування своїх повноважень.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Рекомендовано завершити створення репозитарію, поповнювати бібліотеку сучасними міжнародними виданнями, електронними виданнями НПП ЛНУВМБ. Рекомендовано продовжити та завершити адаптацію матеріально-технічної бази ЗВО з облаштування для осіб з особливими освітніми потребами. Доцільно активізувати опитування здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, органів студентського самоврядування щодо виникнення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо).

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Матеріально-технічне, навчально-методичне та інформаційне забезпечення є достатнім для успішної реалізації ОП. ЗВО постійно намагається покращувати організаційну, інформаційну, освітню, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти та моніторити рівень задоволення потреб та інтересів учасників освітнього процесу. У свою чергу адміністрація ЗВО має продовжувати роботу з адаптації матеріально-технічної бази для осіб із особливими потребами. У цілому ОП Маркетинговий менеджмент початкового (короткого циклу) рівня вищої освіти має достатній рівень відповідності за підкритеріями критерію 7. ЕГ дійшла висновку, що ОП в цілому відповідає Критерію 7 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

В процесі роботи ЕГ було встановлено, що загалом ЗВО дотримується визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП. Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП визначені Положенням про освітні програми у ЛНУВМБ (<https://bit.ly/2Q6XWu1>). Для періодичного моніторингу ОП в ЗВО створено відділ забезпечення якості освіти та акредитації (ВЗЯОА), який діє відповідно до Положення про відділ забезпечення якості вищої освіти у ЛНУВМБ (<https://bit.ly/3cr361C>). Даним Положенням передбачено регулярний (щонайменше один раз на рік) розгляд питань щодо перегляду (оновлення, вдосконалення, створення нових) ОП на засіданні методичних рад факультетів та вченої ради університету. За потреби декан факультету, вчена рада факультету та ЗВО, проректор з науково-педагогічної роботи, навчально-методичний відділ, відділ забезпечення якості освіти та акредитації ініціюють перегляд, внесення змін і доповнень до ОП. Під час зустрічей з представниками різних груп стейкхолдерів було з'ясовано що управлінська підсистема якості вищої освіти включає в себе інститутський, факультетський, кафедральний, студентський та викладацький рівні. Зокрема гарантом ОП та проректором з НПП та ВЗЯОА було зазначено, що ОП перебуває під постійним моніторингом групи забезпечення та гаранта і переглядається із визначеною періодичністю (не рідше 1 разу на рік). Головна мета перегляду - це удосконалення ОП. Ініціаторами оновлення ОП можуть бути всі стейкхолдери (гарант, НПП із групи забезпечення, здобувачі, роботодавці тощо). Під час зустрічі із гарантом ОП, було з'ясовано, що найчастіше ініціаторами щодо перегляду змісту ОП виступають роботодавці. Процедура періодичного перегляду ОП розпочинається зі створення робочої (проектної) групи, до складу якої входять гарант, НПП групи забезпечення та інші стейкхолдери. Пропозиції щодо удосконалення ОП, розроблені робочою групою, розглядаються на засіданні кафедри менеджменту і у випадку схвалення матеріали передаються до деканату, де здійснюється перевірка її збалансованості, реалістичності, раціонального розподілу кредитів, повноту документального забезпечення та відповідність ОП Ліцензійним угодам. Далі ОП розглядається НМР факультету. Схвалення змісту ОП НМР є рекомендацією для Вченої Ради Інституту. Після проведеної експертизи ЕГ дійшла висновку, що ЗВО послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Результати опитування здобувачів (<http://bit.ly/3qPH4o5>) щодо якості надання освітніх послуг подано в звіті (<https://bit.ly/3oCu4aO>). Під час спілкування ЕГ зі здобувачами вищої освіти ОП Маркетинговий менеджмент було підтверджено високий рівень задоволення рівнем викладання, використаних методів, методик. Високими оцінками

здобувачі відзначили: рівень обсягу навчального навантаження; вільний доступ до традиційних та електронних, інформаційних та навчальних ресурсів щодо освітнього процесу; чіткість та зрозумілість критеріїв оцінювання навчальних досягнень; сприяння адміністративного персоналу деканату, кафедр, бібліотеки та інших підрозділів у навчанні в університеті; сприяння студентського самоврядування в навчально-виховному процесі; рівень організації науково-дослідницької діяльності. Середній рівень виявлено у відповідності дисциплін що викладаються фаховим інтересам для отримання майбутньої спеціальності; задоволеності компетентностями, здобутими та/або розвинутими під час практичної підготовки. Під час зустрічі з ЕГ, здобувачі вищої освіти, представники студентського самоврядування підтвердили факти внесення пропозицій щодо збільшення кількості професійно-орієнтованих дисциплін з 1 курсу, збільшення годин для вивчення іноземної мови. У результаті в навчальному плані 2020 р. зміщено акцент викладання професійно-орієнтованих дисциплін «Основи менеджменту» та «Основи маркетингу», що викладатимуться з 1 курсу, збільшені години для вивчення іноземної мови. З метою збільшення кількості професійно-орієнтованих дисциплін збільшено кількість вибіркового дисциплін з 10 (25%) до 11 (27,5%), що дає можливість здобувачу вищої освіти вибрати ОК відповідно до своїх потреб (<https://bit.ly/3cugRpX>). Після бесіди з куратором студенти висловили пропозиції щодо отримання навичок створення web-сайтів. Результатом стало внесення в каталог вибіркового дисциплін ОК «Комп'ютерні мережі та телекомунікації» (<https://bit.ly/3rGKxGK>). У цілому ЕГ дійшла висновку, що здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Розроблені проекти ОП оприлюднюються на веб сторінці ЗВО - розроблений вперше у 2019 р. (<https://bit.ly/2QoNqEv>), удосконалений у 2020 р. (<https://bit.ly/38BtXAG>), проект 2021 р. (<https://bit.ly/3euaK4a>). Це дозволяє вносити пропозиції роботодавцями. Під час проведення он-лайн зустрічі зі стейкхолдерами (роботодавцями) було підтверджено факти включення пропозицій стейкхолдерів до вдосконалення ОП (<http://bit.ly/3eyvhYT>). Зокрема, член методичної комісії спеціальності, голова асоціації фермерів та приватних землевласників Львівської області Кардаш Я. В. наголосив, про врахування пропозицій щодо введення в ОП дисципліну «Господарсько-правове адміністрування». Радник директора оптового ринку сільськогосподарської продукції «Шувар» Стефанишин І. М. відзначив врахування його пропозицій щодо введення в ОП таких освітніх компонентів як «Інфраструктура аграрного ринку» та «Маркетингові дослідження та планування маркетингової діяльності». Після доопрацювання з урахуванням пропозицій, схвалення навчально-методичною комісією спеціальності 073 Менеджмент, навчально-методичною радою факультету економіки та менеджменту, гарантом ОП, деканом факультету, проректором з науково-педагогічної роботи, вченими радами факультету та університету ОП упроваджується наказом ректора університету. В 2020 р. з урахуванням пропозицій стейкхолдерів збільшено кількість професійно орієнтованих дисциплін. До ОП включено дисципліну «Психологія управління», яка формує фахові компетенції та сприятиме набуттю соціальних навичок (soft skills) здобувачів вищої освіти. Крім того, включено тренінг-курс «Фандрайзинг у менеджменті: залучення ресурсів у маркетингові проекти». Для удосконалення та забезпечення належної якості ОП Маркетинговий менеджмент, посилення конкурентних переваг випускників на ринку праці ЗВО активно співпрацює з потенційними роботодавцями. Керівники та кваліфіковані працівники підприємств надсилають відгуки і рецензії на проекти ОП (<http://bit.ly/2OWv5aQ>). Для подальшої адаптації освітніх програм до потреб ринку праці проводяться спільні з потенційними роботодавцями засідання навчально-методичної комісії (<https://bit.ly/3oGN2gA>). Періодично проводяться профорієнтаційні онлайн-зустрічі зі службами зайнятості районів Львівської області, де керівники підприємств та організацій інформують потреби в молодих фахівцях і необхідних навичок (<http://bit.ly/38VScgc>). Під час зустрічі ЕГ з адміністративним персоналом Галух Б.І. голова підрозділу навчальної і виробничої практик та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників підтвердив, що пропозиції враховуються при розробці ОП. ЕГ підтверджено, що роботодавці безпосередньо та через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як достатньо активні партнери.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

В ЛНУВМБ функціонує підрозділ сприяння працевлаштуванню випускників, до функцій якого належать вивчення, аналіз і прогнозування ринку праці; налагодження зворотних зв'язків з роботодавцями; ознайомлення студентів старших курсів університету з сучасним ринком праці та вимогами роботодавців; ведення статистики працевлаштування випускників. Для вивчення й аналізу кар'єрного шляху випускників даним підрозділом здійснюється їх опитування з використанням Інтернет-системи (<https://bit.ly/3bLRQHR>). Перші випускники ОП Маркетинговий менеджмент плануються в 2021 р. Під час проведення он-лайн зустрічі ЕГ зі здобувачами було виявлено, що на даний час здобувачі, як денної, так і заочної форми, не мають планів щодо працевлаштування, мають бажання продовжити навчання на бакалаврській програмі в ЛНУВМБ. Після проведеної експертизи ЕГ дійшла висновку, що в ЗВО створено всі умови для збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОП.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Під час зустрічі ЕГ з адміністративним персоналом Мороз А.З. завідувач відділу з забезпечення якості освіти та акредитації пояснив, що в ЗВО для покращення якості освіти після проведених акредитаційних експертиз проводяться зібрання керівництва, деканів факультетів, гарантів ОП для врахування помилок попередніх акредитацій, обміну досвідом, вироблення пропозицій розвитку. Служби забезпечують вчасне реагування на виявлені недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП. Також Мороз А.З. зазначив, що загальноуніверситетське анкетування було упущено в минулому році, бо проводилось в письмовому форматі. Це враховано і виправлено завдяки впровадженню онлайн-опитування здобувачів, НПП, роботодавців. Під час проведення експертизи ЕГ підтверджено динаміку розвитку ОП за редакціями 2019 (<https://bit.ly/2QoNqEv>) та 2020 рр. (<https://bit.ly/38BtXAG>), де наглядно продемонстровано реалізацію процесу своєчасного реагування на виявлені недоліки в ОП. У цілому ЕГ дійшла висновку, що в ЗВО система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в ОП та освітній діяльності з реалізації ОП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОП Маркетинговий менеджмент в ЛНУВМБ акредитується вперше. Щодо акредитацій інших ОП, ЗВО враховано рекомендації щодо розробки та затвердження Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті відповідно до чинного законодавства. Також на сайті розміщені нормативні документи, накази щодо запобігання корупції. У цілому ЕГ відзначає, що в ЗВО результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду ОП.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Учасники академічної спільноти ЗВО, а саме адміністративний персонал ЗВО, НПП, здобувачі, представники бізнесу, роботодавці беруть активну участь у формуванні культури якості. В ЗВО створено відділ забезпечення якості освіти та акредитації (ВЗЯОА), який діє відповідно до Положення про відділ (<https://bit.ly/3cr36IC>), а також структуровано внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності на основі впровадження системи менеджменту якості та сертифікації згідно вимог стандарту ISO 9001:2015. У 2020 р. пройдено наглядний аудит про функціонування системи менеджменту якості, розроблено та впроваджено ряд нормативних документів, які регламентують дотримання вимог академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу: Кодекс корпоративної культури учасників освітнього процесу (<https://bit.ly/2ONKnif>), Положення про забезпечення академічної доброчесності та професійної етики (<https://bit.ly/3eRsyK8>), Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату (<https://bit.ly/38JEg5M>), Положення про комісію з етики та управління конфліктами (<https://bit.ly/3rQAJdf>). Впроваджено процедуру проведення перевірки академічних робіт на плагіат за допомогою Інтернет-системи StrikePlagiarism. Під час зустрічі з адміністративним персоналом, Проректор з НПП зазначив, що здобувачі та представники студентського самоврядування приймають участь в обговоренні проектів ОП, затвердженні ОП на методичних комісіях спеціальності, узгодженні на методичній раді факультету, методичній раді ЗВО, затвердженні на вченій раді ЗВО. Пропозиції здобувачів по кількості збільшення кредитів у вивченні іноземної мови була врахована в удосконаленій ОП. Також було підкреслено, що проведене оцінювання Державної служби якості вищої освіти в 2020 р. щодо рейтингування ступеню ризику ведення освітньої діяльності ЛНУВМБ знаходиться на 202 місці серед 307 ЗВО України. Щорічно проводяться анкетування НПП. Також проводиться опитування роботодавців регіону із метою вивчення якості наданої освіти випускникам, моніторинг ефективності співпраці з бізнесом та налагодження ефективної комунікації (<http://bit.ly/3cz42Ld>). Опитування випускників (<http://bit.ly/3thhBwa>), роботодавців, представників бізнесу (<http://bit.ly/3qPH4o5>) з метою вдосконалення ОП. Підсумки опитування (<https://bit.ly/3vBsu7t>) допомагають зрозуміти пріоритети покращення якості освіти, виявити взаємовигідні форми співпраці ЗВО з роботодавцями. Під час зустрічей з представниками різних груп стейкхолдерів було підтверджено, що в процесі перегляду ОП в ЗВО здійснюється опитування всіх зацікавлених сторін різними формами. Пропозиції та зауваження стейкхолдерів враховуються. ЕГ дійшла висновку, що в академічній спільноті ЛНУВМБ сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП визначені в ЛНУВМБ визначені чітко, прозоро, відбуваються відповідно розробленим положенням. Здобувачі вищої освіти, представники студентського самоврядування, роботодавці, як партнери освітнього процесу, вносять пропозицій щодо покращення

ОП Маркетинговий менеджмент, які враховуються при періодичному перегляді ОП. Позитивною практикою є врахування пропозицій, сформульованих під час попередніх акредитацій за іншими ОП. Система забезпечення якості ЛНУВМБ забезпечує своєчасне реагування на виявлені недоліки в ОП, реагують на пропозиції та результати анкетування. Не зважаючи на першу акредитацію ОП Маркетинговий менеджмент, ЗВО враховує зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій інших ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Кар'єрний шлях випускників ОП неможливо відслідкувати за відсутності випускників, проте освітню траєкторію майбутніх випускників ОП рекомендовано врахувати при розробці ОП Маркетинговий менеджмент за бакалаврським та магістерським рівнями вищої освіти. Результати опитування випускників бажано представляти з розбивкою за факультетами та ОП для об'єктивного розуміння отриманих результатів.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Проведений аналіз наданих документів та зустрічі з фокус-групами дали можливість встановити, що в ЗВО послідовно дотримуються визначених процедур розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП Маркетинговий менеджмент. ОП Маркетинговий менеджмент ЛНУВМБ в загальному узгоджена з підкритеріями 8.1-8.4, 8.6, 8.7. ЕГ дійшла висновку, що ОП в цілому відповідає Критерію 8 з недоліками, що не є суттєвими. Рекомендації за підкритерієм 8.5 можуть бути виправлені за короткий термін.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У процесі проведення експертизи ЕГ було встановлено, що в ЛНУВМБ визначені та достатньо регламентовані чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. На офіційному веб-сайті ЛНУВМБ чітко визначено та є доступним регулювання прав та обов'язків учасників освітнього процесу на основі документів: Статуту ЛНУВМБ (<https://bit.ly/3l0lWKA>), Тимчасового положення про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/2Ov9PcD>), Антикорупційна програма ЛНУВМБ 2021-2022 рр. (<https://bit.ly/3rKgPRi>) Правила внутрішнього трудового та навчального розпорядку (<https://bit.ly/2QoRnsP>), Кодекс корпоративної культури учасників освітнього процесу у ЛНУВМБ (<https://bit.ly/2ONKnif>), Правила прийому на навчання, Розклад занять денної (<http://bit.ly/3ezJy7z>), заочної форми навчання (<https://bit.ly/2OQYL9C>), Порядок призначення та виплати стипендій здобувачам вищої освіти ЛНУВМБ (<https://bit.ly/3cwwFZe>) Положення про рейтингову оцінку діяльності науково-педагогічних працівників (<https://bit.ly/3bHcpEZ>), Положення про кафедру, Положення про факультет, Положення про студентське самоврядування (<https://bit.ly/3v17jWY>) та інші нормативні документи. Інформування здобувачів є систематичним і своєчасним, що здійснюється гарантом ОП, науково-педагогічними працівниками, кураторами груп (через Viber, Telegram групи), деканатом факультету економіки та менеджменту. Під час онлайн зустрічі зі здобувачами вищої освіти, кожен студент підтвердив, що знає, де при необхідності шукати потрібну йому інформацію. Результати опитування представників різних груп стейкхолдерів дали можливість ЕГ зробити висновок, що всі учасники освітнього процесу послідовно дотримуються правил і процедур, що регулюють права та обов'язки під час реалізації ОП. ЕГ підтверджує, що в ЛНУВМБ визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації ОП.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

ЕГ встановлено, що на офіційному веб-сайті ЛНУВМБ оприлюднено проекти ОП Маркетинговий менеджмент, розроблений вперше у 2019 р. (<https://bit.ly/2QoNqEv>), удосконалений у 2020 р. (<https://bit.ly/38BtXAG>), проект 2021 р. (<https://bit.ly/3cyaK4a>). Оголошення щодо програми роботи ЕГ, яка проводила акредитацію ОП

Маркетинговий менеджмент та запрошення на відкриту зустріч усіх бажаючих розміщено на сайті ЛНУВМБ вчасно (<http://bit.ly/3oUQAvM>; <http://bit.ly/3twYh7G>). Під час проведення он-лайн зустрічей зі студентами, науково-педагогічними працівниками, роботодавцями ЕГ встановлено, що вони обізнані з представленими документами, приймали участь в обговореннях, наданні пропозицій в усній, письмовій формі. Підтверджено факти включення пропозицій стейкхолдерів до удосконалення ОП (<http://bit.ly/3eyvhYT>). ЛНУВМБ проводить опитування роботодавців регіону з метою вивчення якості наданої освіти випускникам, моніторингу ефективності співпраці з бізнесом та налагодження ефективної комунікації (<http://bit.ly/3oCITeu>). У цілому ЕГ підтверджує, що ЗВО у встановлений строк оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проєкт ОП або змін до неї з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

В ході проведення експертизи підтверджено той факт, що інформація щодо компонентів, цілей та очікуваних результатів навчання за ОП Маркетинговий менеджмент за початковим (коротким циклом) рівнем вищої освіти розміщена на офіційному веб-сайті ЛНУВМБ у редакції 2020 р. (<https://bit.ly/3lb6FGO>), 2019 р. (<https://bit.ly/3rWdApK>). Представлені ОП містять мету, основний фокус, орієнтацію, особливості, перелік та обсяги освітніх компонентів, логіку вивчення, ПРН, матриці відповідностей і забезпечення навчального контенту ПРН, тощо. В новинах ЗВО на сайті своєчасно представлено повідомлення про проведення акредитаційної експертизи та оголошення про відкриту зустріч з ЕГ (<http://bit.ly/3vjnunc>). У цілому ЕГ підтверджує, що ЛНУВМБ своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про ОП (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та суспільства.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Нормативно-правові документи, щодо регулювання прав і обов'язків учасників освітнього процесу, представлені на офіційному сайті ЛНУВМБ, що дозволяє мати необмежений доступ до інформації. Пропозиції стейкхолдерів щодо удосконалення ОПП надаються під час відкритих засіданнях методичного семінару кафедри, зустрічах з практиками, ярмарках вакансій, засіданнях кафедри. Зрозумілий сайт університету, який у цілому відображає напрями освітньої, наукової, міжнародної та інших видів діяльності та спрямований на різних користувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Рекомендовано веб-сайт ЗВО доповнити розділами Студентське самоврядування та Скринька довіри, що в умовах дистанційної форми навчання на період карантину сприятиме широкому інформуванню та оперативному реагуванню на запити всіх груп зацікавлених сторін та підтвердженню студентоцентрованого підходу у здійсненні освітньої діяльності, а також дотримання принципів доступності, прозорості та відкритості. Збільшити представлення на кафедральній сторінці інформації стосовно результатів науково-дослідної роботи студентів, участі в конкурсах і олімпіадах, наукових конференціях, в програмах академічної мобільності, виїзних занять на підприємствах. Рекомендовано більш активно залучати студентів заочної форми навчання, представників бізнесу, роботодавців до внесення пропозицій в ОП через електронне анкетування, що буде розташовано поряд з проєктом ОП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

В ЛНУВМБ дотримано всі вимоги щодо забезпечення прозорості та публічності діяльності. В ЗВО визначені та регламентовані зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Офіційний сайт ЗВО є повністю інформативним, публічним та доступним для будь-якого Інтернет-користувача і містить необхідну інформацію для реалізації ОП Маркетинговий менеджмент. Інформація, висвітлена на сайті та забезпечена для розгляду експертної групи, дозволяє пересвідчитися, що заклад дійсно виконує свою суспільну

місію. ОП Маркетинговий менеджмент і процедури освітнього процесу відповідають Критерію 9, присутні недоліки не є суттєвими. Підкритерії 9.1- 9.3 представлені на достатньому рівні відповідності якості. Надані рекомендації можуть бути усунені за короткий термін удосконалення освітньої діяльності.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

ОП Маркетинговий менеджмент за початковим (коротким циклом) рівнем вищої освіти відповідає всім критеріям оцінювання якості освітньої програми. Фактів подання недостовірних відомостей або перешкоджання роботи експертної групи не було. Процес роботи експертної групи відбувався у чіткій відповідності до узгодженої та затвердженої програми візиту. Усі необхідні додаткові документи для роботи експертної групи були надані своєчасно. Освітній та науковий процес за ОП справді здійснюється.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Додаткові документи найновіший.pdf</i>	Z41hsDeBgQeLZ9J+ENqvCeO1zLz8sbqyQuM2qpy8 MvQ=

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Таран-Лала Олена Миколаївна

Члени експертної групи

Артеменко Ліна Петрівна

Ковалевський Микита Миколайович